

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra kriminalistiky

**Metodika vyšetřování trestných činů
proti průmyslovým právům**

Diplomová práce

**Methodology of crime investigation against industrial
property rights**

Master thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

doc. JUDr. Zdeněk KONRÁD, CSc.

AUTORKA PRÁCE

Bc. Tereza POLÁŠKOVÁ

PRAHA
2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 28.8.2023

.....
Bc. Tereza POLÁŠKOVÁ

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá průmyslovými právy jako takovými a metodikou vyšetřování trestných činů v souvislosti s těmito právy. Teoretická část práce se zprvu zaměřuje na výklad základních pojmů a jejich detailnějšímu vysvětlení. Dále se teoretická část zabývá právními prostředky ochrany průmyslových práv, a to s důrazem na trestněprávní ochranu a v neposlední řadě se věnuje metodice vyšetřování trestných činů proti průmyslovým právům, včetně popisu vybraných úkonů, které jsou při vyšetřování těchto trestných činů používány a nasazovány. V rámci praktické části práce obsahuje příslušnou kazuistiku, ve které jsou uvedeny praktické reálné a vyšetřované případy, na kterých je znázorněna jednotlivá metodika pro popisovanou kriminalitu.

KLÍČOVÁ SLOVA

Duševní vlastnictví * průmyslové vlastnictví * vynález * užitný vzor * průmyslový vzor * topografie polovodičových výrobků * ochranná známka * označení původu * zeměpisné označení

ANNOTATION

The diploma thesis on the topic „Methodology of crime investigation against industrial property rights“ deals with industrial rights, especially criminal offenses in connection with these rights. The theoretical part of this work first focuses on the interpretation of basic concepts and their explanation. Furthermore, the theoretical part of the work deals with legislation in this sector, with emphasis on the criminal law protection of industrial property rights. Within the practical part, the methodology of crime investigation against industrial property rights is developed, including a description of selected acts that are used in the investigation. The practical part also contains the relevant case study on which typical means of evidence are shown.

KEYWORDS

Intellectual property, industrial property, invention, utility model, industrial design, topography of semiconductor products, trademark, designation of origin, geographical indication.

Obsah

Obsah.....	4
Úvod	7
1. Vymezení základních definicí	10
1.1. Průmyslové vlastnictví	10
1.1.1. Vznik průmyslových práv	12
1.1.2. Zánik průmyslových práv	13
1.2. Duševní vlastnictví.....	13
1.3. Vynálezy.....	16
1.4. Užité vzory	18
1.5. Průmyslový vzor	20
1.6. Topografie polovodičových výrobků	22
1.7. Ochranná známka	24
1.8. Označení původu a zeměpisné označení.....	29
2. Prostředky ochrany	33
2.1. Trestněprávní ochrana průmyslových práv.....	35
2.1.1. § 268 Porušení práv k ochranné známce a jiným označením	36
2.1.2. § 269 Porušení chráněných průmyslových práv	37
3. Metodika vyšetřování trestných činů proti průmyslovým právům.....	39
3.1. Metodika vyšetřování trestných činů obecně.....	39
3.2. Kriminalistická charakteristika trestných činů proti průmyslovým právům.....	42
3.2.1. Typické kriminální situace	42
3.2.2. Typické vlastnosti pachatele a jeho motiv	44
3.2.3. Typické způsoby páchaní	44
3.3. Stopy a důkazy typické pro trestné činy proti průmyslovým právům.....	45
3.4. Zvláštnosti předmětu vyšetřování	48

3.5.	Typické podněty k vyšetřování	48
3.6.	Typické vyšetřovací situace.....	50
3.7.	Typické počáteční úkony	51
3.8.	Typické následné úkony.....	53
4.	Kazuistika.....	56
4.1.	Případ I.....	56
4.1.1.	Přijetí podnětu a jeho vyhodnocení	56
4.1.2.	Zahájení úkonů trestního řízení a další policejní úkony.....	58
4.2.1.	Darknet, TOR, I2P	59
4.2.2.	Darknet	60
4.2.3.	TOR.....	60
4.2.4.	I2P.....	61
4.1.3.	Šetření k webovým stránkám	61
4.1.4.	Předstíraný převod.....	62
4.1.5.	Česká pošta	62
4.1.6.	Sledování osob a věcí	63
4.1.7.	Prolomení bankovního tajemství.....	64
4.1.8.	Předběžný souhlas se zadržením.....	64
4.1.9.	Podnět k návrhu na vydání příkazu k domovní prohlídce.....	65
4.1.10.	Realizace zadržení osoby podezřelé včetně domovní prohlídky.....	65
4.1.11.	Výslech osoby zadržené a zahájení trestního stíhání	67
4.1.12.	Výslech obviněného	67
4.1.13.	Vazební řízení.....	68
4.1.14.	Odborné vyjádření, znalecké posudky, kriminalistická expertíza	68

4.1.15. Rozšíření trestního stíhání, doplnění výsledku obviněného	68
4.1.16. Zajištění peněžních prostředků	69
4.1.17. Propuštění z vazby	70
4.1.18. Sebevražda, odložení věci	70
4.2. Případ II.....	71
4.2.1. Přijetí podnětu a jeho vyhodnocení	71
4.2.2. Zahájení úkonů trestního řízení a doplnění oznámení	71
4.2.3. Šetření na webech www.aukro.cz a www.seznam.cz	72
4.2.4. Prolomení bankovního tajemství.....	73
4.2.5. Domovní prohlídka	73
4.2.6. Zahájení trestního stíhání a výslech zadržené osoby, výslech obviněného.....	74
4.2.7. Odborné vyjádření zajištěných věcí.....	75
4.2.8. Seznámení s výsledky vyšetřování, návrh na podání obžaloby	75
4.3. Zhodnocení případů	75
5. Závěr	77
Seznam použité literatury	79

Úvod

Hospodářské soutěže na volném trhu se účastní jednak fyzické osoby a jednak osoby právnické. S nadsázkou můžeme uvést, že podnikání je v rámci volného trhu jakási soutěžní hra. Podnikatelé svou činnost vykonávají samostatně na vlastní účet a vlastní zodpovědnost, jejichž záměrem je dosažený zisk. Jejich právem je zcela svobodně rozvíjet svou činnost, opět za cílem dosažení co největšího zisku, mohou se k této činnosti sdružovat, jsou však povinni dodržovat právně závazná pravidla, která určuje hospodářská soutěž a účast v této soutěži nesmí být zneužita. Všichni zúčastnění v dané oblasti musejí mít stejné podmínky v soutěži, stejné podmínky pro přístup informací a stejné podmínky obchodování. V České republice je konání podnikatelů upraveno především soukromým právem, ale určitou úpravu v právu veřejném najdeme také například v Ústavě České republiky a Listině základních práv a svobod¹, která v čl. 34 stanoví, že práva k výsledkům tvůrčí duševní činnosti jsou chráněna zákonem.

Myšlenky realizovatelné v oblasti hospodářství, tzv. průmyslové vlastnictví, přesněji řečeno práva s ním spojená, prošla v posledních letech celkem dynamickým rozvojem a ochrana těchto práv nabývá stále na významu. V minulých letech nebyla ochrana průmyslových práv z pohledu legislativy běžná. Historie průmyslového vlastnictví a jeho právního režimu je v českém právním prostředí dlouhá a reaguje na příslušný mezinárodní vliv stejně jako vnitrostátní kodexový režim. V České republice prošlo právo duševního vlastnictví rozsáhlým vývojem. Po roce 1995, kdy byl vydán nový zákon o ochranných známkách, byla novelizována celá řada zákonů. Sílila potřeba zajistit komplexní systém ochrany v této oblasti, a to především k rychlému a výkonnému technickému pokroku, neboť tento posílil důležitost průmyslových práv. V roce 2000 vyšlo v našem právním prostředí mnoho právních norem,

¹ Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

například autorský zákon, zákon o průmyslových vzorech, zákon o ochraně osobních údajů a mnohé další.²

V dnešní době je řádná ochrana průmyslových práv nezbytnou součástí právního systému, a patří mezi zdůrazňované priority ve všech vyspělých západních zemích.

Duševní vlastnictví má v současné době významnější roli. Je možné říct, že právě kvůli dnešním technologiím hraje duševní vlastnictví klíčovou roli – je výsledkem svobodného otevření tvůrčích sil lidí v masovém měřítku. V minulých letech se tato oblast vztahovala spíše na tvůrce či právní specialisty, v současnosti se týká širšího okruhu lidí. Duševní vlastnictví masy lidí je provázáno především s internetem, informatikou nebo reklamou. Jak jsem uváděla již výše, právní ochrana v této oblasti hraje stále významnější úlohu, a to nejen v oblasti mezinárodního obchodu.³ Právní aspekty této oblasti jsou velmi individuální a komplikované, a navíc se právo jednotlivých zemí (i přes harmonizační snahy) odlišuje. Fyzické i právnické osoby se alespoň v základní rovině musejí v tomto právním oboru orientovat, jinak mohou značně utrpět, především z případných postihů od poškozených majitelů práv. V kontextu ochrany práv k duševnímu vlastnictví, které představuje vlastnická práva k výsledkům tvůrčí činnosti lidí, hovoříme zejména o ustanoveních §§ 268–271 trestního zákoníku⁴ (trestné činy proti průmyslovým právům a proti autorskému právu), i když protiprávní jednání pachatelů může naplňovat i jiné skutkové podstaty trestných činů.

Páchání kriminality proti průmyslovým právům veřejnost nevěnuje velkou pozornost, což naznačuje i nízká citlivost v této problematice ze strany občanů. Proto ochrana průmyslových práv čelí plagiátorství a subjektům, které na průmyslových právech parazitují.

² POSPÍŠIL, Milan. *Specifika ochrany duševních práv v České republice a ve světě*. Praha: Metropolitní univerzita. 2018. ISBN 978-80-87956-79-3, s. 179

³ BOHÁČEK, Martin, Ladislav JAKL. *Právo duševního vlastnictví*. Praha: VŠE PRAHA. 2002. ISBN 80-245-0463-4, s. 3

⁴ Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník

Jak je patrné, že oblast duševního vlastnictví je oblastí velmi aktuální a rozsáhlou. Daná práce je členěna do jednotlivých kapitol.

Nedílnou součástí této práce je zamyšlení nad trestně právními dopady. Následující kapitoly práce se zaměří na konkrétní případ z praxe.

Vhodně bude do kapitol začleněna aktuální judikatura k problematice. Práce je vypracována za použití odborné literatury a dostupných zdrojů.

Hlavním cílem práce je podání uceleného pohledu na problematiku průmyslových práv v českém právním prostředí pohledem de lege lata.

1. Vymezení základních definicí

Aby mohla být pochopena problematika průmyslových práv a jejich následná trestněprávní ochrana, je klíčové pochopení základních pojmů, které se v této práci vyskytují, což je cílem této kapitoly. K vysvětlení a zorientování se v problematice je využita odborná literatura a platná právní úprava v oblasti průmyslových práv.

1.1. Průmyslové vlastnictví

Historie průmyslového vlastnictví a jeho právního režimu je v českém prostředí dlouhá a odráží příslušný mezinárodní vliv stejně jako vnitrostátní kodexový režim, který se odlišuje od common law.⁵

Průmyslové vlastnictví je spjato s širším pojmem duševního vlastnictví. České pozitivní právo neobsahuje žádnou legální definici pojmů průmyslového vlastnictví nebo duševního vlastnictví, tyto výrazy samotné nemají ani vyhraněný význam, jedná se o tzv. neurčité právní pojmy. V právní teorii i v praxi se výklady tohoto pojmu různí⁶. Průmyslové vlastnictví představuje jakousi množinu zvláštních absolutních subjektivních práv k nehmotným statkům, která jsou průmyslově využitelná.⁷ Definici průmyslového vlastnictví dovozuje například i judikatura⁸. Za první dokument, kde lze definici v obecném pojetí nalézt, je Pařížská unijní úmluva na ochranu živnostenského vlastnictví ze dne 30.3.1883, která konkrétně ve svém 2. odstavci uvádí, že: „Podle této úmluvy dohodly se smluvní státy na hlavních zásadách mezinárodní ochrany živnostenského

⁵ SCHELLE, Karel a kol. *Základy občanského práva*. 3. vydání. Ostrava: KEY Publishing. 2011. ISBN 978-80-7418-116-0, s. 214-288.

⁶ SUCHÝ, Václav. *Nehmotné statky a průmyslová práva, jejich ochrana, oceňování a komerční využití*. Praha: SOCIOLOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ. 2010. ISBN 978-80-7419-037-7, s. 15

⁷ KUPKA, Pavel. *Právní prostředky ochrany průmyslového vlastnictví*. *Právní rádce*. 2003. ISSN 1210-4817, č. 5, s. 1-13

⁸ Například rozsudek NSS 7 A 72/2000 ze dne 5. 6. 2003

*vlastnictví a vzájemně se zavázaly, že budou ve věci patentové, vzorkové a známkové ochrany, jakož i ve věci potlačení nekalé soutěže poskytovat příslušníkům smluvních států stejné výhody jako příslušníkům vlastním, ovšem za podmínek v úmluvě podrobně uvedených.*⁹

I česká odborná literatura nabízí jednu z mnohých definic průmyslového vlastnictví, kdy tato definice uvádí, že: „*Průmyslové vlastnictví představuje souhrn zvláštních absolutních subjektivních práv k nehmotným statkům průmyslově využitelným a jejich právní ochranu.*“¹⁰

Na rozdíl od autorského práva, jako práva k nehmotným statkům (což můžeme představit jako výsledek lidské tvůrčí činnosti nebo zkušenosti nebo určitá označení původu produktů) je patrné, že činnosti, kterými se průmyslové právo zabývá, jsou technicky využitelné. Průmyslová práva představují zvláštní množinu výlučných práv k předmětům průmyslového vlastnictví. Předmět průmyslového vlastnictví je možné také rozdělit dle jejich kritérií, kdy z hlediska systému právní úpravy jsou nejčastěji rozděleny na:

1. Práva k výsledkům tvůrčí činnosti: k vynálezům, k užitným vzorům, k průmyslovým vzorům, k topografii polovodičových výrobků
2. Práva na ochranná značení: k ochranné známce, k označení původu výrobků
3. Práva jiného duševního vlastnictví: k nové odrůdě rostlin.¹¹

Důležitou zmínkou v oblasti průmyslového vlastnictví je také fakt, že zde hraje významnou roli zásada teritoriality, což můžeme popsat jako ochranu jednotlivých předmětů průmyslového práva poskytovanou jen na konkrétním území státu, kde byla samotná právní ochrana legitimována. Znamená to tedy, že je zapotřebí učinit formální zápis do příslušného rejstříku, kdy je nejprve nutné

⁹ Senát národního shromáždění [online]. dostupné z: https://www.senat.cz/informace/z_historie/tisky/3vo/tisky/T0910_00.htm

¹⁰ BOHÁČEK, Martin a Ladislav JAKL. *Právo duševního vlastnictví*. Praha: Oeconomica. 2002. ISBN 80-245-0463-4, s. 6

¹¹ POPELKOVÁ, Věra. *Nehmotné statky*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze. 2019. ISBN 978-80-7251-502-8, s. 9-12

podat žádost o udělení ochrany, poté může vzniknout právní ochrana. V případě, že dojde k uznání právní ochrany konkrétního průmyslového práva v České republice, automaticky to neznamena, že ochrana vzniká i na území dalších států. Aby mohla být získána ochrana i v jiných státech, je nutné tedy požádat o právní ochranu v konkrétním státě.¹²

1.1.1. Vznik průmyslových práv

Práva k příslušnému předmětu průmyslového vlastnictví jsou zpravidla podmíněna rozhodnutím správního orgánu, který je k tomu určený. Při vzniku těchto práv jsou správním aktem neboli aktem veřejného práva, založena na výlučných:

- 1) veřejných subjektivních právech vlastníka konkrétního předmětu průmyslového vlastnictví – státní orgán nepřizná jinému subjektu stejná či podobná práva
- 2) subjektivních právech, které mají soukromoprávní povahu – jedná se o práva absolutní povahy, kterým odpovídá povinnost všech dalších subjektů nezasahovat a nerušit vlastníka v jejich výkonu.

Vznik práv k jednotlivým předmětům průmyslového vlastnictví, které jsou chráněny zvláštními zákony, je vázán:

- 1) zápisem do veřejnoprávního rejstříku – vedeného Úřadem průmyslového vlastnictví (nebo jiným orgánem)
- 2) nebo jinou právní skutečností – u všeobecně známé ochranné známky, kdy právo vzniká neformálním získáním všeobecné známosti v České republice.¹³

¹² BOHÁČEK, Martin a Ladislav JAKL. *Právo duševního vlastnictví*. Praha: Oeconomica. 2002. ISBN 80-245-0463-4, s. 25

¹³ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. Praha: LexisNexis CZ. 2006. ISBN 80-86920-08-9, s. 17-19

1.1.2. Zánik průmyslových práv

„Průmyslová práva zanikají uplynutím doby platnosti ochrany příslušného předmětu průmyslového vlastnictví, vzdáním se práv majitelem/vlastníkem nebo na základě rozhodnutí příslušného státního orgánu k tomu určeného, kterým je Úřad průmyslového vlastnictví. Právní ochrana příslušného předmětu průmyslového vlastnictví zásadně zaniká okamžikem, kdy nastala právní skutečnost rozhodná pro její zánik (např. marně uplynula lhůta k podání žádosti o obnovu doby ochrany). V těchto případech právní ochrana zaniká ex nunc. Na základě rozhodnutí Úřadu však může dojít také k zániku právní ochrany ex tunc, tj. jako by nebyla udělena (např. prohlášením ochranné známky za neplatnou).“¹⁴

1.2. Duševní vlastnictví

Stejně jako v případě pojmu průmyslového vlastnictví, tak i v případě pojmu duševního vlastnictví hovoříme o tzv. neurčitěm právním pojmu, proto není jednoduché tento pojem řádně definovat a klasifikovat. V obecné rovině lze ale uvést, že tento pojem obsahuje souhrn práv k autorským dílům a s nimi souvisejícími nehmotnými statky.¹⁵

„Duševní vlastnictví (intellectual property) lze pojímat jako právní a ekonomickou abstrakci, která je tvořena souhrnem různých objektivně (tj. smysly vnímatelně) vyjádřených ideálních (tj. nehmotných) předmětů, které nejsou ani věcmi v právním smyslu, ani právy, nýbrž jako nehmotné majetkové hodnoty jsou způsobilé být samostatnými předměty právních a ekonomických vztahů.“¹⁶

¹⁴ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. Praha: LexisNexis CZ. 2006. ISBN 80-86920-08-9, s. 19

¹⁵ BOHÁČEK, Martin a Ladislav JAKL. *Právo duševního vlastnictví*. Praha: Oeconomica. 2002. ISBN 80-245-0463-4, s. 10

¹⁶ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. Praha: LexisNexis CZ. 2006. ISBN 80-86920-08-9, s. 12

K charakteristice nehmotných statků lze uvést, že je můžeme vnímat jako zvláštní předmět právních vztahů, který je výsledkem duševní činnosti, ale nemá však hmotnou povahu. „Je však nezbytné, aby byly vnímatelné smysly, i když půjde obvykle o jiné smysly, než je hmat. Specifické pro ně je, že jejich užití je zcela nezávislé na čase a místě. Může je současně užívat neomezený počet uživatelů na neomezeném počtu míst. Nelze je spotřebovat či opotřebovat.“¹⁷

Za důležitý prvek lze považovat skutečnost, že musí být originální, nový a jedinečný. Musíme ale uvést to, že se nejedná o všechny jevy nehmotné povahy, jen o ty, které lidská společnost považuje za významné, aby byly předmětem právních vztahů, a tudíž vznikla potřeba je právně regulovat.

Dále je nutné zmínit, že se nejedná o jakékoliv jevy nehmotné povahy, ale o takové jevy, které jsou pro lidskou společnost natolik významné, že se staly předmětem právních vztahů a vznikla potřeba jejich právní regulace¹⁸. Systémově patří práva k nehmotným statkům do oblasti soukromého práva, kdy jejich základní úprava je dána především občanským zákoníkem (z. č. 89/2012 Sb.).

Důležitá zmínka v oblasti duševního vlastnictví patří Úmluvě o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví, podepsaná dne 14.7.1967 ve Stockholmu. Světová organizace duševního vlastnictví (World Intellectual Property Organization -WIPO) je organizace OSN, která vykonává dozor v oblasti ochrany autorských práv a dalších práv duševního vlastnictví, sídlem je Ženeva ve Švýcarsku a členem organizace je 193 států.¹⁹

Článek 2, bod VIII. jmenované úmluvy nabízí vymezení definice duševního vlastnictví, kde konkrétně uvádí, že: „*Duševním vlastnictvím se rozumí práva:*

¹⁷ POPELKOVÁ, Věra. *Nehmotné statky*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze. 2019. ISBN 978-80-7251-502-8, s. 10

¹⁸ BOHÁČEK, Martin a Ladislav JAKL. *Právo duševního vlastnictví*. Praha: Oeconomica. 2002. ISBN 80-245-0463-4, s.13

¹⁹ WIKIPEDIE [online]. Světová organizace duševního vlastnictví. dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Sv%C4%9Btov%C3%A1_organizace_du%C5%A1evn%C3%ADho_vlastnictv%C3%AD

- *k literárním, uměleckým a vědeckým dílům,*
- *k výkonům výkonných umělců, ke zvukovým záznamům a k rozhlasovému vysílání,*
- *k vynálezům ze všech oblastí lidské činnosti,*
- *k vědeckým objevům, • k průmyslovým vzorům a modelům,*
- *k továrním, obchodním známkám a známkám služeb, jakož i k obchodním jménům a obchodním názvům, • na ochranu proti nekalé soutěži a všechna ostatní práva vztahující se k duševní činnosti v oblasti průmyslové, vědecké, literární a umělecké.*²⁰

Duševní vlastnictví je možné dělit dle mnoha různých kritérií. V této práci se budu zabývat dvojitým dělením, a to 1. na právo autorské, práva související s právem autorským, a 2. na právo průmyslové. Mezi práva autorská řadíme mimo jiné hudební, literární a výtvarná díla, ale také počítačový software. K právům průmyslovým, kterými se především zabývá tato práce, řadíme vynálezy, průmyslové vzory, užité vzory, topografie polovodičových výrobků a ochranné známky.²¹

Z uvedeného je patrné, že obě skupiny duševního vlastnictví se od sebe navzájem odlišují, a to především v samotném předmětu, kdy u autorského práva jsou prosazovány projevy intelektuální činnosti a u průmyslového práva jsou prosazovány výsledky technické tvůrčí činnosti. Z tohoto tedy vyplývá, jednak odlišná legislativa, jednak i samotná ochrana těchto práv.

²⁰ Zákony pro lidi [online]. Úmluva o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví. dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1975-69>

²¹ JAKL, Ladislav. *Právní ochrana průmyslového vlastnictví a jiného duševního vlastnictví*. Praha: Metropolitní univerzita Praha. 2008. ISBN 978-80-86855-53-2, s. 12

1.3. Vynálezy

Vynálezy lze popsat jako: „předměty průmyslového vlastnictví vzniklé technickou tvůrčí činností. Jedná se o kvalitativně nová technická řešení, jež svou invenční úrovní převyšují dosavadní stav techniky. Vynálezy se mohou týkat věcí (např. stroje, přístroje, ale i směsi, slitiny, chemicky vyrobené látky, léčiva atd.), nebo výrobních postupů, jejichž výsledkem je určitý výrobek (např. stavební panel), či pracovních postupů (např. čištění výrobků)...“.²²

Vynálezy jsou klíčové pro ekonomický a technologický rozvoj společnosti. Pomáhají zlepšovat kvalitu života lidí, zvyšovat produktivitu a efektivitu práce a vytvářet kreativní řešení problémů. Vynálezy také ovlivňují vývoj kultury a umění.

V současné době jsou vynálezy stále tvořeny a vylepšovány. Například v oblasti medicíny jsou vytvářeny nové léky a léčebné postupy, v oblasti energetiky jsou vytvářeny nové zdroje energie a v komunikaci jsou vytvářeny nové aplikace a zařízení pro bezdrátovou komunikaci.

Vynálezy jsou v českém právním řádu upraveny především zákonem č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích (dále jen Patentový zákon). Avšak v samotném zákoně není uvedena žádná legální definice pojmu vynález, nýbrž jen tzv. negativní výčet toho, co se za vynález nepovažuje. Konkrétně se jedná o:

- objevy, vědecké teorie a matematické metody,
- estetické výtvary,
- plány, pravidla a způsoby vykonávání duševní činnosti, hraní her nebo vykonávání obchodní činnosti, jakož i programy počítačů,
- podávání informací. Dále tento zákon stanovuje, že vynálezy musí být nové, jsou výsledkem vynálezecké činnosti a jsou průmyslově využitelné.²³

²² SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. Praha: LexisNexis CZ. 2006. ISBN 80-86920-08-9, s. 27

²³ § 3 zák. č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích

Předmětem právní ochrany je vynález, nicméně právní forma, jakou je vynález chráněn, je patent, kdy zmíněný Patentový zákon konkrétně v § 3 uvádí, že: „*patenty se udělují za vynálezy.*“ Právo na patent má ale jen původce vynálezu nebo jeho právní nástupce, přičemž původcem je označován ten, kdo vynález stvořil svou tvůrčí prací.²⁴ Původcem vynálezu je vždy fyzická osoba, která svoji tvůrčí prací vynález vytvořila. Vynálezci mohou chránit své vynálezy pomocí patentů, které jim poskytují právo na exkluzivní vlastnictví a výhody po určitou dobu. O právní ochraně vynálezu hovoříme jako o patentové ochraně a vzniká udělením patentu ze strany Úřadu průmyslového vlastnictví na základě podané přihlášky, řízení o udělení patentu se zahajuje podáním přihlášky. Tzv. „patent“ je právní formou ochrany vynálezů. Po podání přihlášky vzniká tzv. právo přednosti přihlašovatele vynálezu před každým subjektem, který by podal přihlášku stejného vynálezu po něm. Úřad průmyslového vlastnictví je poté povinen přihlášku posoudit. Přihláška musí splňovat zákonné podmínky a musí být uhrazen správní poplatek, poté může být vydána patentová listina, která obsahuje jméno původce a popis vynálezu a patentové nároky, které osvědčují rozsah práv vlastníka patentu. Patentová ochrana je účinná až dnem oznámení o udělení patentu ve Věstníku Úřadu průmyslového vlastnictví, následně je konkrétní vynález zapsán do příslušného rejstříku.²⁵

Patentová ochrana vynálezu je platná na dobu 20 let od podání přihlášky. Jakmile uplyne stanovená doba, tuto nelze prodloužit a následně zaniká patentová ochrana vynálezu. Dalšími důvody zániku patentové ochrany jsou:

- nezaplacení pravidelných udržovacích ročních poplatků patentu (poplatky jsou stanovené zákonem)
- zrušení patentu, které nastává v případě, že je dodatečně zjištěno, že nebyly splněny zákonné podmínky pro udělení patentu,

²⁴ § 8 zák. č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích

²⁵ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. Praha: LexisNexis CZ. 2006. ISBN 80-86920-08-9, s. 16-21

- vzdáním se patentu jeho majitelem.²⁶

1.4. Užité vzory

Problematika užitných vzorů je v České republice obsažena v zákoně č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech, přičemž uvedený zákon v § 1 poskytuje následující definici tohoto pojmu: „*Technická řešení, která jsou nová, přesahují rámec pouhé odborné dovednosti a jsou průmyslově využitelná, se chrání užitnými vzory.*“ Svým charakterem jsou užité vzory velice blízko k vynálezům, jen nedosahují takových kvalit a nenesou takový technický pokrok jako vynálezy. Jedná se také o výsledky technické tvůrčí činnosti. Stejně jako v případě Patentového zákona, tak zákon o užitných vzorech nabízí negativní výčet toho, co se nepovažuje za technické řešení v souvislosti s užitnými vzory, a to:

- *objevy, vědecké teorie a matematické metody,*
- *pouhé vnější úpravy výrobků,*
- *plány, pravidla a způsoby vykonávání duševní činnosti,*
- *programy počítačů,*
- *pouhé uvedení informace.*²⁷

Jak už bylo uvedeno, užitný vzor je velice blízký vynálezu a někdy je též označován jako tzv. „malý patent“ nebo „malý vynález“. Je to dáno tím, že pod ochranu užitnými vzory je zahrnuto prakticky totéž, jako je tomu u patentové ochrany vynálezů. Ochrana užitných vzorů má také obdobné účinky jako ochrana patentová, kdy zákon o užitných vzorech v řadě případů odkazuje právě na Patentový zákon. Na užitný vzor ale není kladen požadavek vynálezecké

²⁶ JAKL, Ladislav. *Právní ochrana průmyslového vlastnictví a jiného duševního vlastnictví*. Praha: Metropolitní univerzita Praha. 2008. ISBN 978-80-86855-53-2, s. 47-48

²⁷ § 2 zák. č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech

výše a jsou sníženy i nároky na řízení o přihlášce užitného vzoru. Vlastní řízení je podstatně jednodušší a kratší, v průměru trvá pouze 2-3 měsíce.²⁸

Aby se mohlo konkrétní technické řešení stát užitným vzorem a mohlo požívat z toho vyplývající ochrany, musejí být splněny podmínky vyžadované zákonem. Technické řešení musí být:

- nové (přesněji řečeno, že není součástí dosavadní techniky)²⁹
- průmyslově využitelné (tedy může být opakovaně využíváno v hospodářské činnosti).³⁰

V zákoně o užitných vzorech je stanoveno, že užitnými vzory nelze chránit odrůdy rostlin a plemena zvířat, jakož i biologicky reproduktivní materiály, způsob výroby nebo pracovní činnosti a taková technická řešení, která jsou v rozporu obecného zájmu (např. proti lidskosti a veřejné morálce).³¹

Vznik ochrany užitného vzoru je obdobný jako v případě vynálezu, k ochraně je zapotřebí, aby oprávněná osoba u Úřadu průmyslového vlastnictví podala přihlášku, jejíž náležitosti stanoví zákon. Oprávněnou osobou je původce užitného vzoru nebo jeho právní zástupce. Původcem se rozumí taková osoba, která jej vytvořila vlastní tvůrčí prací. Pokud je přihláška uznána jako vyhovující, je užitný vzor zapsán Úřadem průmyslového vlastnictví do rejstříku a toto vyhlásí ve svém věstníku.³² Ochrana užitného vzoru trvá 4 roky, a to ode dne podání přihlášky. Tuto dobu je možné na žádost majitel prodloužit, a to až dvakrát vždy o 3 roky. Maximální doba ochrany užitným vzorem je tedy možná až 10 let.³³

²⁸ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. Praha: LexisNexis CZ. 2006. ISBN 80-86920-08-9, s. 46–47

²⁹ § 4 zák. č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech

³⁰ § 5 zák. č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech

³¹ § 3 zák. č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech

³² SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. Praha: LexisNexis CZ. 2006. ISBN 80-86920-08-9, s. 49

³³ POPELKOVÁ, Věra. *Nehmotné statky*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze. 2019. ISBN 978-80-7251-502-8, s. 102

Skončení platnosti ochrany práv k užitému vzoru zanikají dvěma způsoby, a to uplynutím maximální doby 10 let, nebo v případě, že se majitel užitého vzoru vzdá svého práva.³⁴ Účinky zániku se váží k datu události rozhodné pro jejich vznik.

1.5. Průmyslový vzor

Průmyslový vzor řadíme do skupiny předmětů průmyslového vlastnictví, které vznikly jako výsledek tvůrčí činnosti, „a to především v oblasti průmyslového designu. V minulosti byl také označován jako vzor vkusový.“³⁵

Platná právní úprava v této problematice je upravena zákonem č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů a o změně zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích (Patentový zákon), který nabyl účinnosti dne 1. 10. 2000 (dále jen Zákon o ochraně průmyslových vzorů). Průmyslové vzory tedy byly původně součástí výše uvedeného Patentového zákona. „Průmyslovým vzorem se rozumí vzhled výrobku nebo jeho částí, spočívající zejména ve znacích linií, obrysů, barev, tvaru, struktury nebo materiálů výrobku samotného, nebo jeho zdobení.“³⁶ Rozumí se tedy výslovně estetika výrobků, ne však technické či konstrukční řešení.

Průmyslový vzor lze tedy popsat jako plošný nebo prostorový vzhled konkrétního výrobku nebo pouze jeho částí. Průmyslový vzor je tedy v zákoně definován pouze tzv. demonstrativním výčtem, a jako společné znaky jsou zjistitelnost zrakem či hmatem. Dřívější právní úprava byla ochranou průmyslového vzoru vázána pouze na vnější řešení výrobku, avšak současná právní úprava chrání jakýkoliv vzhled a úpravu výrobku bez ohledu na to, zda jsou zákonem chráněny či nikoliv. Typickým příkladem průmyslového vzoru lze uvést láhev a sklenici

³⁴ § 16 zák. č. 478/1992 Sb., o užiténých vzorech

³⁵ POPELKOVÁ, Věra. *Nehmotné statky*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze. 2019. ISBN 978-80-7251-502-8, s.105

³⁶ § 2 zák. č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů a o změně zák. č. 527/1990 Sb.

Coca-Coly, vzhled a tvar mobilního telefonu Apple iPhone, stavebnici LEGO nebo také přední masku automobilů značky Škoda³⁷. Příkladem uvádím také obrazové zobrazení průmyslového vzoru z veřejně dostupné databáze průmyslových vzorů Úřadu průmyslového vlastnictví:

- logo iPhonu společnosti Apple Inc.

 iPhone

38

- střelná zbraň Česká zbrojovka

39

Právní ochranu nabude průmyslový vzor tehdy, pokud je splněno několik podmínek. Jak už bylo uvedeno výše, musí být vázán na konkrétní výrobek. Pojem výrobek definuje Zákon o ochraně průmyslových vzorů v § 2 takto:

³⁷ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. Praha: LexisNexis CZ. 2006. ISBN 80-86920-08-9, s. 60–61

³⁸ Úřad průmyslového vlastnictví [online]. *Rešeršní databáze: Průmyslové vzory: Průmyslový vzor č. 000754098-0001*. dostupné z: [RESDB \(upv.cz\)](https://resdb.upv.cz)

³⁹ Úřad průmyslového vlastnictví [online]. *Rešeršní databáze: Průmyslové vzory: Průmyslový vzor č. PVZ 2005-36402*. dostupné z: [RESDB-Vyhledávací formulář průmyslových vzorů \(upv.cz\)](https://resdb-upv.cz)

„výrobkem je průmyslově nebo řemeslně vyrobený předmět, včetně součástí určených k sestavení do jednoho složeného výrobku, obal, úprava, grafický symbol a typografický znak, s výjimkou počítačových programů.“ Zákon o ochraně průmyslových vzorů stanovuje další dvě podmínky ke způsobilosti ochrany, a tou jsou novost a individuálnost průmyslového vzoru.⁴⁰

K průmyslovému vzoru má právo jeho původce (fyzická osoba, která svojí tvůrčí činností průmyslový vzor vytvořila) nebo jeho právní nástupce⁴¹ (příhlašovatele). Tito jsou oprávněni podat přihlášku průmyslového vzoru, na základě které provádí Úřad průmyslového vlastnictví zápis do rejstříku. Pokud je přihláška uznána jako vyhovující, tedy splňuje zákonné náležitosti, je průmyslový vzor zapsán Úřadem průmyslového vlastnictví do rejstříku a toto vyhlásí ve svém věstníku. Příhlašovatel se poté stává vlastníkem přihlášeného průmyslového vzoru, a je mu vydáno osvědčení.⁴²

Samotná ochrana průmyslového vzoru trvá 5 let od data podání přihlášky, nicméně dobu ochrany lze opakovaně obnovit vždy o 5 let, až na celkovou dobu 25 let⁴³. Zánik ochrany průmyslovému vzoru je možný ze dvou důvodů, a to uplynutím doby, tedy maximálně 25 let, nebo v případě, že se vlastník svého práva vzdá.⁴⁴

1.6. Topografie polovodičových výrobků

Do oblasti průmyslového vlastnictví jsou také řazeny topografie polovodičových výrobků (dále jen topografie), jež jsou výsledkem tvůrčí činnosti. Ochrana je

⁴⁰ § 4 a § 5 zák. č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů a o změně zák. č. 527/1990 Sb.

⁴¹ § 12 zák. č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů a o změně zák. č. 527/1990 Sb.,

⁴² SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. Praha: LexisNexis CZ. 2006. ISBN 80-86920-08-9, s. 62–67

⁴³ § 11 zák. č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů a o změně zák. č. 527/1990 Sb.

⁴⁴ § 26 zák. č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů a o změně zák. č. 527/1990 Sb.

upravena zákonem č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků. Uvedený zákon poskytuje následující definice: „*Topografií se rozumí série jakkoli zafixovaných nebo zakódovaných vzájemně souvisejících zobrazení, znázorňující trojrozměrné trvalé uspořádání vrstev, z nichž se polovodičový výrobek skládá, přičemž každé zobrazení znázorňuje vzor jedné vrstvy polovodičového výrobku nebo jeho části, popřípadě povrchu polovodičového výrobku v jednotlivých stupních jeho výroby nebo jeho částí. Polovodičovým výrobkem se pro účely tohoto zákona rozumí konečná nebo mezitímní forma mikroelektronického výrobku, který je určen k plnění elektronické funkce a který se skládá ze základního tělesa obsahujícího vrstvu polovodičového materiálu a opatřeného alespoň jednou vrstvou vodivého, izolačního nebo polovodičového materiálu v předem daném uspořádání*“.⁴⁵

Rozmístění obvodů a jejich prvků v objemu integrovaného obvodu a jejich následné propojení je v polovodičovém průmyslu základním řešením pro výrobu integrovaného obvodu, a proto má takové řešení povahu tvůrčího díla, které je nutné chránit proti zásahům třetích osob jako průmyslové vlastnictví.⁴⁶ Z uvedeného je zřejmé, že předmětem ochrany není samotný polovodičový výrobek jako takový, ale především způsob jeho uspořádání v jednotlivých vrstvách, způsoby řešení, ale také popis a zobrazení jeho topografie.⁴⁷

Podmínkou pro vznik ochrany topografie je, že:

- nesmí být v polovodičovém průmyslu běžná
- vznikla na základě tvůrčí činnosti jejího původce (osoby, která topografií vytvořila).⁴⁸

⁴⁵ § 2 zák. č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků

⁴⁶ Úřad průmyslového vlastnictví [online]. Úřad průmyslového vlastnictví: Průmyslová práva: Topografie polovodičových výrobků. dostupné z: [Topografie polovodičových výrobků | Úřad průmyslového vlastnictví \(gov.cz\)](https://www.upv.cz/topografie-polovodicovych-vyrobku)

⁴⁷ JEŽEK, Jiří. *Právo průmyslového vlastnictví: Právní předpisy a mezinárodní smlouvy s výkladem a judikaturou*. Praha: Linde. 1996. ISBN 80-85647-88-5, s. 46

⁴⁸ § 1 zák. č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků

Obdobně jako u výše uvedených případů je nezbytné podání přihlášky u Úřadu průmyslového vlastnictví, kterou stejně tak musí podat oprávněný původce topografie, nebo jeho právní nástupce. Zákon uvádí dvě možnosti vzniku a doby trvání ochrany topografie. První možnost je vznik ke dni jejího prvního nikoli skrytého obchodního využití, za podmínky, byla-li topografie přihlášená ve lhůtě dvou let od tohoto využití. Druhá možnost vzniku je ke dni podání přihlášky za podmínky, že topografie nebyla nikdy dříve obchodně využita, nebo byla-li využita pouze skrytě. V obou případech je doba trvání ochrana 10 let, konkrétně tedy uplynutím 10 let od konce kalendářního roku, v němž tato ochrana topografie vznikla.⁴⁹

1.7. Ochranná známka

Ochranné známky jsou důležitou součástí obchodního světa, které chrání práva majitelů na jejich intelektuální vlastnictví a jsou nepochybně jedním z neúčinnějších prostředků každého podnikatele, jakým mohou zviditelnit a dostat do povědomí své výrobky či služby. Pokud je ochranná známka funkční, může být výraznou měrou nápomocna ke zvýšení zisku a samy o sobě mohou mít nezanedbatelnou hodnotu.⁵⁰ Základní právní úprava je v České republice zakotvena v zákoně č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen Zákon o ochranných známkách), s účinností od 1.1.2019. Podle zákona o ochranných známkách mají majitelé ochranných známek jedinečné právo používat své ochranné známky a bránit jejich neoprávněnému užívání ostatními. Dalším zdrojem jsou soudní rozhodnutí, ale existují také nevládní organizace, jako je Světová organizace duševního vlastnictví (WIPO), která poskytuje informace a

⁴⁹ § 9 zák. č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků

⁵⁰ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. Praha: LexisNexis CZ. 2006. ISBN 80-86920-08-9, s. 81

podporu pro majitele ochranných známek. Ochranné známky mohou být registrovány na národní nebo mezinárodní úrovni.⁵¹

Na základě ustanovení § 1a zákona o ochranných známkách je definice ochranné známky stanovena takto: „*ochrannou známkou může být za podmínek stanovených tímto zákonem jakékoliv označení, zejména slova, včetně osobních jmen, barvy, kresby, písmena, číslice, tvar výrobku nebo jeho obal nebo zvuky, pokud je toto označení způsobilé odlišit výrobky nebo služby jedné osoby od výrobků nebo služeb jiné osoby a být vyjádřeno v rejstříku ochranných známek (dále jen „rejstřík“) způsobem, který příslušným orgánům a veřejnosti umožňuje jasně a přesně určit předmět ochrany poskytnuté vlastníkově ochranné známky*“.⁵²

Hendrych dodává, že ochranná známka je dle zákona označení schopné grafického znázornění, zejména označení slovní (včetně jmen, písmen a číslic), obrazové (barvy, kresby), prostorové (tvar výrobku nebo jeho obal, např. láhev na Becherovku) nebo kombinací, které je způsobilé rozlišit výrobky nebo služby pocházející od různých osob.⁵³ Termín ochranná známka není ve známkovém právu jednotný.

Z výše uvedeného lze konstatovat, že ochranná známka může mít několik různých postřehnutelných podob, dokonce některé firmy musí registrovat i více těchto podob ochranných ochranné známky, které sama využívá.

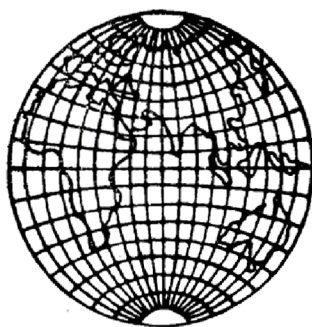
Uvedu vybrané druhy ochranných známek, které jsou veřejně dostupné v rejstříku Úřadu průmyslového vlastnictví, včetně jejich vyjádření.

⁵¹ KUPKA, Pavel. *Právní prostředky ochrany průmyslového vlastnictví*. Právní rádce. 2003. ISSN 1210-4817, č. 5, s. 1-13

⁵² § 1a zákona o ochranných známkách ve znění zákona 286/2018 Sb.

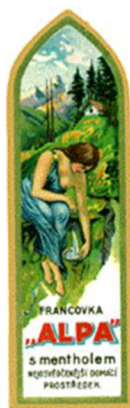
⁵³ HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník*. Praha: C.H.Beck. 2009. ISBN 978-80-7400-259

Obrazová: KOH-I-NOOR a.s., Vršovická 51, 101 15 Praha 10, Česká republika

54

Kombinovaná: ALPA, a.s., Hornoměstská 378, 594 25 Velké Meziříčí, Česká republika

55

Slovní grafická: Japan Tobacco Inc., 1-1, Toranomom 4-chome, Minato-ku, Tokyo, Japonsko

CAMEL

56

⁵⁴ Úřad průmyslového vlastnictví [online]. *Rešeršní databáze: Ochranné známky: Ochranná známka č. O-5212.* dostupné z: <https://isdv.upv.cz/webapp/resdb.oza.frm>

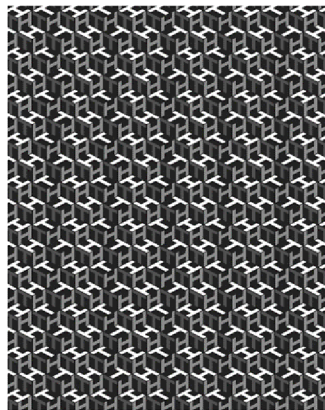
⁵⁵ Úřad průmyslového vlastnictví [online]. *Rešeršní databáze: Ochranné známky: Ochranná známka č. O-2459.* dostupné z: <https://isdv.upv.cz/webapp/resdb.oza.frm>

Prostorová: Jan Becher – Karlovarská Becherovka, a.s., T. G. Masaryka 282/57,
360 01 Karlovy Vary, Česká republika

57

Se vzorem: Tommy Hilfiger Licensing B.V., Tommy Hilfiger Licensing B.V.,
Danzigerkade 165, 1013 AP AMSTERDAM, Nizozemí

58

Mezi zdroje, které mají zajistit ochranu ochranných známek, patří výše uvedený zákon o ochranných známkách, který stanoví požadavky pro registraci ochranných známek a řeší otázky související s porušením práv na ochranné známky. Registrace ochranné známky je důležitým krokem pro majitele, kteří

⁵⁶ Úřad průmyslového vlastnictví [online]. *Rešeršní databáze: Ochranné známky: Ochranná známka č. O-20950.* dostupné z <https://isdv.upv.cz/webapp/lresdb.oza.frm>

⁵⁷ Úřad průmyslového vlastnictví [online]. *Rešeršní databáze: Ochranné známky: Ochranná známka č. O-52030.*-dostupné z: <https://isdv.upv.cz/webapp/lresdb.oza.frm>

⁵⁸ Úřad průmyslového vlastnictví [online]. *Rešeršní databáze: Ochranné známky: Ochranná známka č. 18293260.*dostupné z <https://isdv.upv.cz/webapp/lresdb.oza.frm>

chtějí zvýšit svá práva na intelektuální vlastnictví. Proces registrace se liší podle země, ve které je podána, ale obvykle zahrnuje podání žádosti, posouzení žádosti a následné vydání ochranných známek. Žádost musí obsahovat specifikaci zboží nebo služeb, které mají být chráněny, a popis ochranných známek včetně jejího grafického zobrazení. Posouzení žádosti je prováděno úřadem průmyslového vlastnictví, které využívá, zda je ochranná známka dostatečně odlišná od jiných registrovaných ochranných známek.

Jak bylo uvedeno výše, tak Zákon o ochranných známkách je koncipován i s ohledem přístupu České republiky k Evropské unii, kdy kromě ochrany ochranných známek zapsaných v českém rejstříku Úřadu průmyslového vlastnictví, přisuzuje i ochranu ochranných známek zapsaných v rejstříku vedeném Mezinárodním úřadem Světové organizace duševního vlastnictví, v rejstříku vedeném Úřadem Evropské unie pro duševní vlastnictví, ale také ochranným známkám na území České republiky všeobecně známým, které nejsou v žádném tomto rejstříku zapsány. V případě sporu je ale nutné ze strany vlastníka známky prokázání všeobecné známosti v příslušném okruhu veřejnosti.⁵⁹

Obdobně jako u výše uvedených případů je nezbytné podání písemné přihlášky u Úřadu průmyslového vlastnictví a vznik formální ochrany registrované ochranné známky připadá na den zápisu do rejstříku ochranných známek uvedeného úřadu. Vlastníkovi je následně vydáno osvědčení o zápisu do rejstříku na ochrannou známku.⁶⁰ Zápis ochranné známky tak platí na dobu 10 let od podání přihlášky a vlastník může požádat o obnovu na dalších 10. Na rozdíl od výše uvedených předmětů průmyslového vlastnictví se ochranná známka odlišuje tím, že není omezena doba, ve které právo platí a ochrannou známku je možné obnovovat v podstatě donekonečna.⁶¹

⁵⁹ JUREČKA, Jan. *Oceňování ochranné známky jako součásti nehmotného majetku*. 2006. ISBN 978-80-245-1077-4, s. 8

⁶⁰ SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. Praha: LexisNexis CZ. 2006. ISBN 80-86920-08-9, s. 101

⁶¹ § 29 zák. č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách

1.8. Označení původu a zeměpisné označení

Označení původu a zeměpisné označení jsou pojmy spojené s označováním původu zboží. Tyto pojmy se používají v různých oblastech pro identifikaci původu zemědělských produktů a potravin, jako jsou potraviny, víno, textilní výrobky a další. Označení původu a zeměpisné označení jsou užitečné pro spotřebitele, kteří chtějí vědět, odkud jejich potraviny pocházejí a jak byly vyrobeny. Tyto značky také chrání výrobce v určité oblasti před paděláním a soutěží s levnějšími alternativami, které se snaží využít jejich pověsti a dobrého jména. V České republice je základní právní úpravou zákon č. 452/2001 Sb. o ochraně označení původu a zeměpisných označení.

Označení původu se používá pro zboží, které je vyráběno v určitém regionu nebo místě a má specifické charakteristiky, které jsou spojeny s tímto místem. Tento systém označování se používá po celém světě a je běžný u výrobků jako víno, sýr, olivový olej, koření a mnoho dalších. Je požadováno, aby kompletní proces výroby a finalizace výrobku probíhal na konkrétním vymezeném území. Dle výše uvedeného zákona v § 2 písm. a) je označení původu definováno takto: *„označením původu název oblasti, určitého místa nebo země (dále jen "území") používaný k označení zboží pocházejícího z tohoto území, jestliže kvalita nebo vlastnosti tohoto zboží jsou výlučně nebo převážně dány zvláštním zeměpisným prostředím s jeho charakteristickými přírodními a lidskými faktory a jestliže výroba, zpracování a příprava takového zboží probíhá ve vymezeném území; za označení původu pro zemědělské výrobky nebo potraviny jsou pokládána i tradiční zeměpisná nebo nezeměpisná označení pro zboží pocházející z vymezeného území...“*⁶² Příkladem označení původu v České republice může být například "Český kmín", "Žatecký chmel" nebo "Nošovické kysané zelí".⁶³

⁶² § 2 písm. a) zák. č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele,

⁶³ Chráněné označení původu [online]. Chráněné označení původu eAGRI Potraviny: Zapsaná označení CHOP. dostupné z <https://eagri.cz/public/web/mze/potraviny/znacky-kvality-potravin/chrane-oznaceni-puvodu/>

Tyto značky ukazují, že zboží pochází z konkrétního místa nebo země a splňuje určité požadavky na kvalitu.

Zeměpisné označení je podobné označení původu, ale používá se pro zemědělské produkty, kde jsou kritéria pro získání označení mnohem přísnější. Zmiňovaný zákon v § 2 písm. b) definuje zeměpisná označení takto: „zeměpisným označením název území používaný k označení zboží *pocházejícího z tohoto území, jestliže toto zboží má určitou kvalitu, pověst nebo jiné vlastnosti, které lze přičíst tomuto zeměpisnému původu, a jestliže výroba nebo zpracování anebo příprava takového zboží probíhá ve vymezeném území*“.⁶⁴

Zeměpisná označení se používají pro produkty, jako jsou vína, sýry, maso, ovoce a zelenina a mnoho dalších. Například francouzské víno s označením "Appellation d'Origine Contrôlée" musí být vyrobeno v určité oblasti Francie a splňovat přísná pravidla výroby, aby mohlo nést toto označení. Příkladem zeměpisného označení v České republice jsou například „Karlovarské oplatky“, „Hořické trubičky“, „Pardubický perník“.⁶⁵

Označení původu a zeměpisné označení jsou důležité pro ochranu místních výrobců a kultury a také pro informování spotřebitelů o původu a kvalitě zboží, autentičnosti potravin, ale také pro ochranu lokálních ekonomik a zachování tradičních výrobních metod a praktik. Spotřebitelé mohou na základě označení původu a zeměpisného označení rozlišovat zboží od různých výrobců a rozhodovat se podle toho, co si přejí. V Evropské unii jsou označení původu a zeměpisné označení součástí politiky regionálního rozvoje, která se snaží chránit a podporovat tradiční zemědělské a potravinářské výrobky. Kromě toho, že tato

⁶⁴ § 2 písm. b) zák. č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele,

⁶⁵ Chráněné zeměpisné označení [online]. *Chráněné zeměpisné označení eAGRI Potravin: Zapsaná označení CHZO*. dostupné z <https://eagri.cz/public/web/mze/potravin/znacky-kvality-potravin/chranena-zemepisna-oznaceni/>

označení poskytují záruku kvality a původu výrobků, pomáhají také chránit místní ekonomiku a zachovávají kulturní dědictví.⁶⁶

Ochrana označení původu a zeměpisného označení v České republice vzniká na základě právních předpisů Evropské unie a českého práva. Ochrana vzniká podáním přihlášky u Úřadu průmyslového vlastnictví. Doba ochrany označení původu a zeměpisného označení není časově omezena. Označení, která jsou zapsaná v rejstříku, je oprávněn používat každý, tedy hlavně umístit tato označení na své zboží, ten, kdo vyrábí zboží, které odpovídá svou kvalitou nebo vlastnostmi konkrétnímu označení a splňuje podmínky daného označení.⁶⁷

V České republice existují také některé příklady zeměpisného označení, které identifikují výrobky spojené s konkrétními regiony či místy. Mezi ně patří například 1. „Pilsner Urquell“ – jedno z nejznámějších českých piv, které získalo označení „Plzeňský Prazdroj“ jako zeměpisné označení. To odkazuje na město Plzeň, kde je toto pivo tradičně vařeno.

2. „Karlovarské oplatky“ – slavné křehké sušenky z města Karlovy Vary, které mají specifický tvar a chuť. Mají chráněné zeměpisné označení, které zajišťuje, že jsou vyrobeny v daném regionu a splňují přísná kritéria kvality.

3. „Moravský vrabec“ – specialita z jižní Moravy, která je označována jako tradiční zeměpisné označení. Jedná se o tradiční moravské jídlo (pečenou moravskou specialitu z kuřecího nebo vepřového masa s knedlíkem a zelím).

Tyto příklady ukazují, jak je zeměpisné označení důležité pro příznačné regionální výrobky a potraviny. Označení zaručuje jejich spojení s konkrétní lokalitou, zachování tradic a specifických vlastností.

V České republice existuje zajímavý příklad ochrany označení původu spojený s českými granáty. Granát je červený drahý kámen, který je znám pro svou

⁶⁶ KELBLOVÁ, H. Zeměpisná označení výrobků a jejich právní ochrana. 2016. ISBN 978-80-7552-166-8

⁶⁷ § 8 písm. b) zák. č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele

intenzivní červenou barvu a historickou hodnotu. Ochrana označení původu „Český granát“ byla udělena v roce 2014 Evropskou komisí. Tato ochrana zaručuje, že granáty s touto značkou jsou dobývány, zpracovávány a upravovány pouze v České republice. Tato ochrana je důležitá pro identifikaci a udržení kvality českého granátu, který má dlouhou tradici v českém šperkařství. Označení „Český granát“ zajišťuje, že granáty jsou vytěženy z českých ložisek, která se nacházejí převážně v oblasti severních Čech. Díky této ochraně mají spotřebitelé jistotu, že granátové šperky nebo další produkty s touto značkou jsou skutečně vyrobeny z granátů z českých zdrojů a splňují přísná kritéria kvality a zpracování.⁶⁸

⁶⁸ Metodické centrum konzervace [online] dostupné [Český granát – historie, identifikace a zpracování v kontextu muzejních sbírek | MCC \(technicalmuseum.cz\)](https://www.technicalmuseum.cz/cesky-granat)

2. Prostředky ochrany

Právní prostředky ochrany průmyslových práv zahrnují různé právní opatření, která majitelům práv umožňují hájit svá práva a případně získat kompenzaci za jejich porušení. Práva k průmyslovému vlastnictví lze chránit prostředky právní ochrany různé povahy (soukromoprávní, správněprávní či trestněprávní) – viz níže. Uplatnění prostředku ochrany jedné povahy (např. soukromoprávní) přitom a priori nevylučuje souběžné, předchozí, či následné uplatnění prostředku ochrany jiné povahy (např. správněprávní). Oba tyto prostředky totiž sledují jiný cíl a chrání jiný zákonem chráněný zájem.⁶⁹

Při vymáhání ochrany průmyslových práv lze využít dva prostředky ochrany, čímž jsou soukromoprávní a veřejnoprávní prostředky. Soukromoprávní prostředky vymáhání průmyslových práv se týkají opatření, která majitelé průmyslových práv mohou přijmout v rámci svého vlastního úsilí a pravomocí k ochraně svých práv. Jednou z možností je podat žalobu u civilního soudu. Soudy rozhodují o tom, zda byla porušena průmyslová práva a mohou nařídit různá opatření jako je zákaz dalšího porušování práva, náprava nebo náhrada škody. Během civilního řízení platí zásada, že jsou si všechny strany rovny a uplatnění soukromoprávních prostředků je plně v moci poškozené strany, tedy majitele, do jehož průmyslových práv bylo neoprávněně zasaženo. Je tedy pouze na rozhodnutí samotného vlastníka práv, zda bude své právo vymáhat či nikoli. V rámci mimosoudního jednání a dohody může vlastník průmyslových práv se stranou, která je podezřelá z jejich porušení, jednat mimosoudně a snažit se vyřešit spor prostřednictvím dohody nebo uzavření licenční smlouvy. Vlastník průmyslových práv také může poslat písemné upozornění nebo varování porušiteli, ve kterém zdůrazní svá práva a požaduje jejich dodržování. Tato cesta může někdy vést k ukončení porušování bez nutnosti soudního řízení. Dále

⁶⁹ Srov. např. § 43 odst. 3 a § 44 odst. 3 zák. č. 141/1961 Sb., trestního řádu, nebo § 70 odst. 2 a 3 zák. č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, či body 22-35 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 1. 2012, č. j. 1 As 125/2011-163. V zásadě je ale vyloučeno trestání za stejný skutek zároveň.

vlastník průmyslových práv může používat technická opatření, jako jsou šifrované kódy nebo digitální ochranné mechanismy, které brání neoprávněnému užití nebo kopírování.

Je důležité si uvědomit, že soukromoprávní prostředky se mohou lišit v závislosti na konkrétním systému a právním prostředí, ve kterém majitel práv působí. Konzultace s právním odborníkem je vždy doporučena pro správné pochopení a použití těchto soukromoprávních prostředků.

Veřejnoprávní prostředky jsou uplatňovány prostřednictvím správních orgánů, které plní úlohu tzv. dozorových orgánů, kdy tyto orgány prosazují veřejný zájem na ochraně průmyslových práv již na základě vlastní činnosti, kdy udělují sankce subjektům porušující průmyslová práva. Dotčení vlastníci průmyslových práv, ale i další subjekty, které se stanou svědky porušení průmyslových práv, se mohou obrátit k těmto orgánům s žádostí nebo stížností. Daný orgán je povinen proti porušení práv zasáhnout. Subjektu, který se dopustil porušení průmyslových práv, uloží státní orgán v případě přestupku správní sankci a v případě trestného činu trestní sankci.

V České republice je ústředním orgánem české státní správy na ochranu průmyslového vlastnictví Úřad průmyslového vlastnictví, který je zřízen kompetenčním zákonem⁷⁰ a sídlí v Praze. Jeho hlavním úkolem je poskytovat právní ochranu průmyslových práv, jako jsou patenty, užité vzory, průmyslové vzory a ochranné známky. Tím pomáhá tvůrcům inovativních výrobků, technologií a designu chránit svá práva a podporuje tak inovativní prostředí a konkurenceschopnost českého průmyslu. Úřad průmyslového vlastnictví také zajišťuje registraci a evidenci průmyslového vlastnictví v ČR a poskytuje informace a poradenství v této oblasti. Kromě toho je zodpovědný za rozhodování ve věcech průmyslového vlastnictví, například při udělování patentů nebo rozhodování o sporu při porušení práv na ochrannou známku. Rozhoduje tedy o tom, zda bude konkrétnímu předmětu přiznána ochrana či nikoli. V

⁷⁰ Zákon č. 2/1969 Sb. o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky

neposlední řadě je také gestorem mezinárodních smluv v rámci ochrany průmyslového vlastnictví.

Přestupky v rámci ochrany průmyslových práv jsou uvedeny v jednotlivých právních předpisech týkajících se jednotlivých předmětů průmyslových práv. Veškeré předpisy k jednotlivým průmyslovým právům obsahují i ustanovení o přestupcích. Trestněprávní ochrana průmyslových práv je upravena především zákonem č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen trestní zákoník), kdy v této ochraně jsou participovány orgány činné v trestním řízení, a to zejména Policie České republiky a Celní správa České republiky. Jednotlivá ustanovení trestněprávní ochrany průmyslového vlastnictví budou rozebrána v následující kapitole.

2.1. Trestněprávní ochrana průmyslových práv

V České republice je trestněprávní ochrana průmyslových práv zajištěna v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Tento zákon stanovuje, že porušení průmyslových práv může být trestným činem. Trestní zákoník konkrétně vymezuje pojem trestného činu, a to tak, že uvádí dvě roviny tohoto pojmu, jednak tak, že *„trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně,“*⁷¹ a jednak, že *„trestným činem se rozumí jen čin soudně trestný, a pokud z jednotlivého ustanovení trestního zákona nevyplývá něco jiného, též příprava k trestnému činu, pokus trestného činu, organizátorství, návod a pomoc.“*⁷² Ochrana průmyslových práv je v systematizaci trestního zákoníku zařazen v jeho zvláštní části, konkrétně v hlavě VI., která se nazývá trestné činy hospodářské, dílu 4., který se nazývá trestné činy proti průmyslovým právům a proti autorskému

⁷¹ § 13 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník,

⁷² § 111 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník,

právu. Ochrana průmyslových práv je upravena konkrétně ustanoveními § 268 a § 269.

2.1.1. § 268 Porušení práv k ochranné známce a jiným označením

„(1) Kdo uvede do oběhu výrobky nebo poskytuje služby neoprávněně označené ochrannou známkou, k níž přísluší výhradní právo jinému, nebo známkou s ní zaměnitelnou nebo pro tento účel sobě nebo jinému takové výrobky nabízí, zprostředkuje, vyrobí, doveze, vyveze nebo jinak opatří nebo přechovává, anebo takovou službu nabídne nebo zprostředkuje, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.

Toto ustanovení je skutkovou podstatou, jež má tzv. blanketní dispozici, neboť trestnost je zde podmíněna porušením zákona o ochranných známkách, jehož se trestní zákon dovolává, pokud tak vyžaduje v případě neoprávněného použití ochranné známky nebo označení s ní snadno zaměnitelného. Ve vztahu k případné neznalosti zákona upravujícího ochranné známky se tak uplatní zásada, kdy tato neznalost je posuzována stejně jako neznalost samotného trestního zákona, tedy pachatele trestného činu neomlouvá.⁷³

(2) Stejně bude potrestán, kdo pro dosažení hospodářského prospěchu neoprávněně užívá obchodní firmu nebo jakékoliv označení s ní zaměnitelné nebo uvede do oběhu výrobky nebo služby neoprávněně opatřené označením původu nebo zeměpisným označením anebo takovým označením s ním zaměnitelným nebo pro tento účel sobě nebo jinému takové výrobky nebo služby nabídne, zprostředkuje, vyrobí, doveze, vyveze nebo jinak opatří nebo přechovává.

Trestní zákoník se v tomto ustanovení snaží prostřednictvím dvou základních skutkových podstat chránit práva na označení podnikatelů a jejich zboží a služeb, a tím i chránit řádný průběh hospodářské soutěže, jelikož jde o ochranu

⁷³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 7. 2008, sp. zn. 5 Tdo 876/2008

takových subjektů, jež vstupují na trh. Konkrétní zájem je zde dán zejména na ochranu ochranných známek, obchodních firem a označení původu výrobků.⁷⁴

(3) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let, peněžitým trestem nebo propadnutím věci bude pachatel potrestán,

a) získá-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 pro sebe nebo pro jiného značný prospěch, nebo

b) dopustí-li se takového činu ve značném rozsahu.

(4) Odnětím svobody na tři léta až osm let bude pachatel potrestán,

a) získá-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu, nebo

b) dopustí-li se takového činu ve velkém rozsahu.“

2.1.2. § 269 Porušení chráněných průmyslových práv

„(1) Kdo neoprávněně zasáhne nikoli nepatrně do práv k chráněnému vynálezu, průmyslovému vzoru, užitnému vzoru nebo topografii polovodičového výrobku, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let, peněžitým trestem nebo propadnutím věci bude pachatel potrestán,

a) vykazuje-li čin uvedený v odstavci 1 znaky obchodní činnosti nebo jiného podnikání,

b) získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného značný prospěch, nebo

c) dopustí-li se takového činu ve značném rozsahu.

⁷⁴ ŠÁMAL, Pavel. § 268 [Porušení práv k ochranné známce a jiným označením]. In: ŠÁMAL, Pavel, GŘIVNA, Tomáš, HERCZEG, Jiří, KRATOCHVÍL, Vladimír, PÚRY, František, RIZMAN, Stanislav, ŠÁMALOVÁ, Milada, VÁLKOVÁ, Helena, VANDUCHOVÁ, Marie. Trestní zákoník (EVK). 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 2706. ISBN 978-80-7400-428-5

(3) Odnětím svobody na tři léta až osm let bude pachatel potrestán,

a) získá-li činem uvedeným v odstavci 1 pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu, nebo

b) dopustí-li se takového činu ve velkém rozsahu.“

Neoprávněným zásahem do vybraných průmyslových práv se zde rozumí nejen jejich neoprávněné užívání v jejich přesné podobě, resp. kopírování nebo jejich věrné napodobení bez odlišných znaků, ale taktéž i užívání těchto průmyslových práv napodobených v jejich podstatných znacích se záměrem vytvoření celkového dojmu podobnosti jako předpokladu užití výrobku na trhu, a tedy i užití výrobku značně podobného a zaměnitelného, což má za následek úmyslné dezorientace odběratelů a spotřebitelů, a tím k poškozování majitelů průmyslových práv.⁷⁵ Tato skutková podstata na rozdíl od skutkové podstaty porušení práv k ochranné známce a jiným označením není blanketní skutkovou podstatou, nýbrž skutkovou podstatou s normativními znaky, neboť jednotlivě vyjmenovává předmětná průmyslová práva.⁷⁶ Účelem tohoto ustanovení je především chránit technické tvůrčí činnosti v oblasti práv k průmyslovému vlastnictví a její výsledky, jakož i další produkty, jež jsou na jejich základě vytvořeny a jež jsou využitelné v průmyslové a jiné hospodářské činnosti, a taktéž požitky z ní plynoucí. Uvedeným ustanovením jsou zde chráněny pouze vynálezy, průmyslové vzory, užité vzory a topografie polovodičových výrobků.⁷⁷

⁷⁵ Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 20. 9. 2005, sp. zn. 10 To 314/2005

⁷⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 8. 9. 2010, sp. zn. 5 Tdo 834/2010

⁷⁷ ŠÁMAL, Pavel. § 269 [Porušení chráněných průmyslových práv]. In: ŠÁMAL, Pavel, GŘIVNA, Tomáš, HERCZEG, Jiří, KRATOCHVÍL, Vladimír, PÚRY, František, RIZMAN, Stanislav, ŠÁMALOVÁ, Milada, VÁLKOVÁ, Helena, VANDUCHOVÁ, Marie. Trestní zákoník (EVK). 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 2724. ISBN 978-80-7400-428-5

3. Metodika vyšetřování trestných činů proti průmyslovým právům

Vzhledem k tématu práce, je tato kapitola prakticky stěžejní kapitolou celé práce, Nejdříve bude kriminalistická metodika vyšetřování představena obecně a následně se práce bude věnovat metodice vyšetřování trestných činů proti průmyslovým právům, kdy je čerpáno především na základě odborné literatury a částečně z vlastní zkušenosti a praxe získané během vyšetřování. Postupně budou popsány jednotlivé komponenty metodiky.

3.1. Metodika vyšetřování trestných činů obecně

Metodiku vyšetřování trestných činů můžeme obecně chápat jako proceduru používanou ve vyšetřování k získávání důkazů a shrnutí relevantních informací o podezřelých a trestných činech, které se vyznačují značnou variabilitou a mnohostí znaků, způsobů páčání, ale i rozmanitostí zanechaných stop. Zahrnuje postupy a pravidla, která jsou používána orgány činnými v trestním řízení. Metodika zkoumá zákonitosti vzniku a zániku kriminalistických stop, jiných soudních důkazů a kriminalisticky relevantních událostí, jejich jevy ve stopách a prvky procesu poznávání jednotlivých typů kriminalisticky relevantních událostí ve vyšetřování a soudní praxi. Cílem je vytvoření uspořádaného systému poznatků, zajištění důkazů a doporučení, pro efektivní postup policejních orgánů k odhalení pachatelů trestných činů. Takto vytvořené jednotlivé metodiky mají dvě funkce, a to:

- funkci poznávací,
- funkci formativní.⁷⁸

Poznávací funkce metodiky spočívá ve studiu jednotlivých homogenních skupin trestných činů, které však nejsou shodné se systematizací trestných činů dle

⁷⁸ STRAUS, Jiří a kolektiv. Kriminalistická metodika. 2008. str. 13 – 14

trestního zákoníku, a seskupení jednotlivých trestných činů do skupin, přičemž podává jejich popis, a to konkrétně:

- kriminalistické charakteristiky trestného činu,
- typických stop vznikajících při jejich páchání,
- typických vyšetřovacích situací při jejich vyšetřování.⁷⁹

Formativní funkce poskytuje konkrétní komplexy kriminalistických metod pro jednotlivé homogenní skupiny trestných činů. Dochází tedy k vytváření uspořádaných systémů metod a operací, které obsahují poznatky kriminalistických teorií a zobecněné poznatky kriminalistické praxe.

Je tedy nutné uvést, že nelze spoléhat na univerzální či obecné metody, a proto z logiky věci, nelze vytvořit nějaký obecný model, který by byl vhodný k využití při vyšetřování každého trestného činu, a proto vznikla potřeba vytvořit metody na nižší úrovni obecnosti, které jsou následně využitelné pro homogenní skupiny trestných činů.

Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů je zvláštní část kriminalistické vědy, která se zabývá vytvářením metod v praxi, takových, které jsou aplikovatelné pro určité skupiny trestných činů.⁸⁰

Shrnutím výše uvedeného, tak: „*Metodikou vyšetřování je ta část kriminalistické vědy, která odhaluje a zkoumá zákonitosti vzniku stop a zvláštnosti postupů při vyhledávání, zajišťování a využívání stop, jiných soudních důkazů a kriminalisticky významných informací s ohledem na určitý typ trestného činu a předpokládanou typovou vyšetřovací situaci.*“⁸¹

Každá z metodiky vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů představuje uspořádaný systém poznatků a doporučení s pevně stanovenou strukturou.

⁷⁹ MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. Kriminalistika. 2004. str. 408

⁸⁰ MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. Kriminalistika. 2004. str. 407

⁸¹ STRAUS, Jiří a kolektiv. Kriminalistická metodika. 2008. str. 14

Struktura metodiky vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů představuje následující komponenty:

- typová kriminalistická charakteristika dané skupiny trestných činů,
- stopy typické pro daný druh trestných činů,
- zvláštnosti předmětu vyšetřování,
- typické podněty k vyšetřování a jejich zvláštnosti,
- typické vyšetřovací situace vyskytující se při vyšetřování daného typu trestných činů,
- typické počáteční úkony a jejich zvláštnosti,
- typové vyšetřovací verze a zvláštnosti vytyčování vyšetřovacích verzí, plánování a organizace vyšetřování,
- zvláštnosti následné etapy vyšetřování,
- zvláštnosti zapojení veřejnosti do vyšetřování.⁸²

V trestním řízení je pojem vyšetřování vymezen tak, že se jedná pouze o dílčí část přípravného trestního řízení, která začíná zahájením trestního stíhání konkrétní osoby, tedy vydáním usnesení dle ust. § 160 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád (dále jen trestní řád), a končí podáním obžaloby.

V kriminalistice je pojem vyšetřování chápán jako proces poznání kriminalisticky relevantní události. Tento proces začíná už trestním oznámením, případně zjištěním informací, které zakládají důvodné podezření, že došlo ke spáchání trestného činu. Z pohledu kriminalistiky tedy pojem vyšetřování představuje v podstatě celé přípravné trestní řízení.⁸³

⁸² STRAUS, Jiří a kolektiv. Kriminalistická metodika. 2008. str. 15 - 16

⁸³ KONRÁD, Zdeněk. Kriminalistické problémy: vyšetřování trestných činů proti duševnímu vlastnictví. 2004. str. 11

3.2. Kriminalistická charakteristika trestných činů proti průmyslovým právům

Obecně můžeme typovou charakteristiku označit jako popis typických kriminalisticky relevantních znaků, které podstatně ovlivňují tvorbu stop nebo samotný proces poznání trestného činu. Kriminalisticky relevantními znaky jsou například typické kriminální situace, typické vlastnosti pachatelů nebo typické způsoby páchaní. Tyto jsou popsány níže.

Systematika trestního zákona i kriminalistické vědy řadí trestné činy proti průmyslovým právům mezi hospodářské trestné činy. I přesto, že jsou trestné činy patřící do hospodářské kriminality velmi různorodé, najdeme mezi nimi určité shodné znaky. Hospodářská kriminalita je kriminalita v podstatě nenásilná, na druhé straně je ale tento druh kriminality významně společensky nebezpečné jednání, jež je pácháno ve spojitosti s různými formami podnikání, kdy takové jednání způsobuje újmu či ohrožuje práva nebo oprávněné zájmy hospodářských subjektů či státu. Tato kriminalita je páchána za účelem získání značného finančního prospěchu.⁸⁴

Pojem trestného činu proti průmyslovým právům lze chápat jako kriminalitu v souvislosti s průmyslovými právy. Jedná se o jednání pachatele, kterým je neoprávněně zasahováno a porušováno některé vlastnické právo k výsledku intelektuální činnosti majitele. Těmito výsledky intelektuální činnosti majitele jsou předměty průmyslového práva, které byly podrobně popsány v kapitole 1. – Vymezení základních definicí, a to: • vynálezy, • užité vzory, • průmyslové vzory, • topografie polovodičových výrobků, • ochranné známky, • označení původu a zeměpisná označení.

3.2.1. Typické kriminální situace

Kriminální situace je tvořena z několika jednotlivých komponentů, které dohromady umožňují sestavit obraz o kriminální situaci v souvislosti s trestnými

⁸⁴ MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. Kriminalistika. 2004. str. 478

činy proti průmyslovým právům a v nichž pachatel realizuje svou trestnou činnost. Jedním z komponentů kriminální situace v rámci popisované trestné činnosti je tzv. nízká kriminální citlivost a nízká úroveň kriminálního vnímání obyvatelstva. Nízká kriminální citlivost obyvatelstva je dána především nízkou kupní silou většiny obyvatelstva vůči cenám za originální výrobky celosvětových značek. Dalo by se říct, že nákup zboží porušující průmyslová práva je v dnešní společnosti běžným jevem a existuje napříč celou společností. Lidé takové zboží, které je oproti originálním výrobkům značně levnější a dostupnější, poptávají v nezanedbatelném počtu. Ze strany obyvatelstva je tak trestná činnost proti průmyslovým právům značně bagatelizována, a je tak považována za společensky méně škodlivou. Vzhledem k četnosti poptávky po nelegálním zboží dochází k vytvoření příznivého prostředí pro pachatele trestné činnosti, a naopak vytvoření nepříznivých podmínek pro orgány činné v trestním řízení, pro které je odhalování této trestné činnosti znesnadněno.⁸⁵

Oproti dříve platnému trestnímu zákonu, zákonu č. 140/1961 Sb., doplnil současný trestní zákoník, zákon č. 40/2009 Sb., který nabyl účinnosti 1.1.2010, trestný čin porušení práv k ochranné známce a jiným označením podle § 268⁸⁶ a trestný čin porušení chráněných průmyslových práv podle § 269⁸⁷ o kvalifikované skutkové podstaty, které zde do té doby absentovaly. Zákonodárce tímto nejspíš reagoval na vývoj a zvýšení objemu trestné činnosti v oblasti průmyslového vlastnictví, kdy nelegální činnost vynáší pachatelům enormní zisky a v mnoha případech má i povahu organizované činnosti, kdy zisk je hlavním cílem.

Postupem času a se zvyšováním technické vyspělosti dochází i ke zvyšování úrovně technické ochrany předmětů průmyslových práv. Výrobci a majitelé práv k předmětům průmyslového vlastnictví stále vyvíjejí nové a dokonalejší prostředky ochrany svých výrobků. Zdokonalená ochrana pouze přispívá ke

⁸⁵ KONRÁD, Zdeněk. Kriminalistické problémy: vyšetřování trestných činů proti duševnímu vlastnictví. 2004. str. 16

⁸⁶ v zák. č. 140/1961 Sb., trestní zákon, byl tento trestný čin upraven v ust. § 150

⁸⁷ v zák. č. 140/1961 Sb., trestní zákon, byl tento trestný čin upraven v ust. § 151

snadnějším odlišení originálních výrobků od plagiátů v rámci znaleckého zkoumání. V rámci zvyšující se úrovně techniky je také nutné uvést přínos internetu. Internet nabízí pachatelům především anonymitu, a tím i méně možností k případnému ztotožnění ze strany policejních orgánů.⁸⁸

3.2.2. Typické vlastnosti pachatele a jeho motiv

S ohledem na povahu předmětů průmyslových práv je zcela jasným motivem trestné činnosti proti průmyslovým právům zisk a finanční prospěch pachatele. Zcela jasně lze usuzovat, že prvotním motivem pachatele není poškození spotřebitele, ale především majetkové obohacení.⁸⁹ Tyto vlastnosti ovlivňují tvorbu stop a ovlivňují proces poznání trestného činu.

3.2.3. Typické způsoby páčání

Typické způsoby páčání v případě trestných činů proti průmyslovým právům jsou prakticky shodné s procesem výroby originálních nebo původních výrobků, které jsou předmětem průmyslových práv. Následně nelegální jednání pokračuje k samotné distribuci až po prodej koncovým zákazníkům, přičemž obě výše popsané formy trestné činnosti proti průmyslovým právům jsou páčány takřka shodným způsobem s drobnými odchylkami. Celý proces nelegální činnosti lze vyjádřit následujícími činnostmi, které v podstatě kopírují jednotlivé způsoby páčání ve skutkových podstatách těchto trestných činů. Typické způsoby páčání můžeme popsat následovně:

1) Výroba plagiátů – jedná se především o výrobu textilního a obuvnického zboží, hraček, elektroniky, ale také hodinek. V rámci výroby se pachatelé zaměřují především na výrobky známých a žádaných značek, přičemž pachatelé reagují na aktuální módní trendy a vyrábějí plagiáty výrobků, které jsou tzv. v kurzu. V případě textilu a obuvi se jedná např. o výrobky značky NIKE, Tommy

⁸⁸ KONRÁD, Zdeněk. Kriminalistické problémy: vyšetřování trestných činů proti duševnímu vlastnictví. 2004. str. 26

⁸⁹ KONRÁD, Zdeněk. Kriminalistické problémy: vyšetřování trestných činů proti duševnímu vlastnictví. 2004. str. 35

Hilfiger, Louis Vuitton a Michael Kors. V případě hraček se jedná o výrobky značky Pokémon a Avengers, a v případě elektroniky se pachatelé zaměřují především na výrobky spol. Apple.

2) Označení výrobků – jedná se o druhý krok v celém procesu, přičemž tento krok se v mnoha případech shoduje s prvně popsáním krokem. Tento krok je proveden již během samotné výroby, případně až po dovozu nelegálního zboží do koncové destinace, kde jsou nelegální výrobky určeny k prodeji.

3) Uvedení do oběhu – Uvedení nelegálního zboží do oběhu je jednou ze skutkových podstat trestných činů proti průmyslovým právům, přičemž uvedením zboží do oběhu se rozumí už jeho uložení ve skladových prostorách za účelem expedice odběrateli.

4) Dovoz – Jedná se o druhou fázi uvedení nelegálního zboží do oběhu, která se vztahuje na nelegální výrobky dovezené do České republiky ze zahraničí. Stejně trestný je také i vývoz nelegálního zboží do zahraničí.

5) Nabídka a prodej – jedná se o závěrečnou fázi celého procesu. Může se jednat o nabídku a prodej nelegálního zboží velkoobchodníkem konečným spotřebitelům

3.3. Stopy a důkazy typické pro trestné činy proti průmyslovým právům

Obecně zavedenou definicí kriminalistické stopy je, že se jedná o „*změnu v materiálním prostředí nebo ve vědomí člověka, která příčině souvisí s kriminalisticky relevantní událostí. Tato změna je zjiřitelná, zajistitelná a využitelná současnými metodami, prostředky a postupy.*“⁹⁰

Oproti násilné kriminalitě je v rámci hospodářské kriminality, a tedy i v rámci trestných činů proti průmyslovým právům, nutné klást větší důraz na rozlišení pojmu stopa a důkaz, a to z toho důvodu, že obecně ve většině případů v

⁹⁰ BRUNOVÁ, Markéta. Dokazování trestné činnosti s využitím kriminalistických stop a identifikace. 2019. str. 7

hospodářské kriminalitě absentuje větší množství materiálních stop. Spíše je pracováno s věcnými a listinnými důkazy.⁹¹

Jak je uvedeno výše, stopa je jakékoliv změna v materiálním prostředí nebo ve vědomí člověka, kdežto důkaz je poznatkem o předmětu důkazu. Mezi typické stopy a důkazy v rámci kriminality proti průmyslovým právům patří například:

- věcné důkazy a materiální stopy,
- paměťové stopy,
- stopy a důkazy v elektronické podobě,
- listinné důkazy.

Typickými věcnými důkazy v rámci popisované trestné činnosti jsou především samotné nelegální výrobky, stroje k jejich výrobě či různé padělatelské náčiní. Mnoho takovýchto strojů zanechává neobyčejnou mechanoskopickou stopu a na základě této stopy lze následně provedenou expertizou spojit předmětný stroj s konkrétními nelegálními výrobky. U zajištěných strojů je žádoucí se zaměřit i na stopy daktyloskopické, případně i na stopy chemické, a to podle povahy nelegálního výrobku. V případě stopy mechanoskopické, daktyloskopické a chemické se jedná o materiální stopy. Další důležité materiální stopy, které lze nalézt na samotných nelegálních výrobcích, je neexistence specifických ochranných znaků, které konkrétní originální výrobek obsahuje, nebo naopak existence takových znaků, které originální výrobek neobsahuje. Pro posouzení stop je zapotřebí příslušných odborných znalostí, kterými většinou disponuje znalec v daném oboru.

Vzhledem k časté absenci materiálních stop v rámci trestných činů proti průmyslovým právům, a to především v začátcích prověřování, jsou velice důležité paměťové stopy. Jedná se o procesy vjemů, vnímání, představ, pocitů a

⁹¹ STRAUS, Jiří a kolektiv. Kriminalistická metodika. 2008. str. 238

aktů na vůli člověka nezávislých. K těmto podnětům lze přičíst ještě další působící vlivy, a to strach, schopnost zapamatování či inteligenci apod.⁹²

Nositelem paměťové stopy jsou oběti trestného činu a osoby, které nějakým způsobem zakoupily předmětný nelegální výrobek. Tyto osoby nám mohou předat informace potřebné ke zjištění pachatele, např. jakým způsobem byl výrobek nabízen, jak bylo za výrobek uhrazeno, popřípadě lze identifikovat pachatele v případě osobního kontaktu. Nositeli paměťových stop jsou i samotní pachatelé nebo osoby, které se na jejich činnosti nějakým způsobem podíleli. U těchto osob je však rozhodné, zda potřebné informace poskytnou, a vyhodnotit, zda mluví pravdu či nikoli. V této problematice se mohou objevit stopy a důkazy i v elektronické podobě. Tyto stopy se nacházejí převážně v mobilních telefonech, stolních počítačích a noteboocích. V neposlední řadě je důležité zmínit, že mnoho nelegálních výrobků poškozujících průmyslová práva je v současné době nabízeno na internetu, a to formou inzerátů či samostatných internetových stránek. Je tedy nutné věnovat pozornost i této skutečnosti a provést takové šetření ve věci, které umožní zjistit co nejvíce informací k takovýmto internetovým stránkám, respektive zjistit osobu, která založila doménu, zjistit IP adresy apod. Mezi listinné důkazy se mohou řadit např.: • výpisy z rejstříků k příslušným průmyslovým právům, • osvědčení o zápisu ochranné známky, průmyslového vzoru či dalších předmětů průmyslových práv do rejstříku Úřadu průmyslového vlastnictví, • výrobní a uživatelská dokumentace k nelegálním výrobkům, • seznamy dodavatelů a odběratelů, • faktury, • výpisy z bankovních účtů, •⁹³

⁹² STRAUS, Jiří a kolektiv. Úvod do kriminalistiky. 2004. str. 92

⁹³ KONRÁD, Zdeněk. Kriminalistické problémy: vyšetřování trestných činů proti duševnímu vlastnictví. 2004. str. 54 - 55, 102 STRAUS, Jiří a kolektiv. Kriminalistická metodika. 2008. str. 242

3.4. Zvláštnosti předmětu vyšetřování

V jednotlivých metodikách je nutno poukazovat na ty skutkové okolnosti daného typu trestných činů, které bývají typickými příčinami nedostatků komplikací v postupu vyšetřování nebo v procesu dokazování. Jde o okolnosti, jejichž objasnění bývá zvláště obtížné nebo často v praxi přehlížené.

V případě předmětu vyšetřování lze obecně u hospodářských trestných činů zaznamenat určitá specifika. Jednou ze zvláštností je, že velké množství hospodářských trestných činů a jejich skutkové podstaty uvedené v trestním zákoně mají charakter tzv. blanketových norem.⁹⁴ Takováto právní norma je souborem předpisů, pravidel a standardů, které platí a uplatňují se pro celou určitou skupinu nebo kategorii výrobků, služeb nebo systémů. V některé své části odkazuje na jinou právní normu, kterou určuje pouze obecně. Tyto normy jsou vytvářeny s cílem zaručit a zlepšit kvalitu, bezpečnost, efektivitu nebo interoperabilitu v rámci dané skupiny. To znamená, že v průběhu vyšetřování průmyslových trestných činů je, kromě trestněprávní normy, nutné mít na zřeteli i speciální právní úpravu v oblasti průmyslových práv, která např. konkrétně uvádí, co je neoprávněným zásahem do průmyslových práv.

3.5. Typické podněty k vyšetřování

V metodikách je potřeba popsat podněty typické pro jednotlivé skupiny trestných činů, jejich typické nedostatky a typické možnosti doplnění potřebných informací nebo způsoby prověření. Současně je vhodné podat výčet specializovaných orgánů či institucí, se kterými může policie v konkrétních případech spolupracovat při obstarávání a prověřování podnětů

Nejtypičtějším podnětem k vyšetřování trestných činů proti průmyslovým právům je oznámení poškozených subjektů. Poškozené subjekty mohou dodat mnoho relevantních informací důležitých pro následný postup policejního orgánu.

⁹⁴ STRAUS, Jiří a kolektiv. Kriminalistická metodika. 2008. str. 242

Důležité je prvotní vytěžení oznamovatelů. Pokud je oznámení podáno písemně, policejní orgán si oznamovatele předvolá k výslechu, respektive k podání vysvětlení dle § 158 odst. 6 trestní řádu a zjistí a zadokumentuje co nejvíce informací k předmětu oznámení, tedy k osobě pachatele, k vzájemné komunikaci, informace k výrobku, platbě apod.

Dalším typickým příkladem podnětu k vyšetřování je podnět kontrolního orgánu, tedy České obchodní inspekci (dále jen ČOI), která provádí kontrolní činnost v rámci práv duševního vlastnictví. ČOI má široký rozsah pravomocí a odpovědností. Inspektoři ČOI mají právo v rámci kontroly vstupovat do podniků, provádět analýzy produktů, provést kontrolní nákup, odebrat vzorek výrobku atd.

Dalšími kontrolními orgány v rámci průmyslových práv jsou Státní zemědělské a potravinářské inspekce, živnostenské úřady a Státní úřad pro kontrolu léčiv, kdy uvedené orgány mohou podat podnět k vyšetřování na základě zjištění během jimi prováděných kontrol.

Dále je také potřeba zmínit Finanční analytický úřad, který plní funkci finanční zpravodajské jednotky České republiky, jehož doménou je mimo jiné i boj proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, v jejímž rámci provádí vlastní kontrolní činnost podezřelých transakcí, které jsou následně po vyhodnocení oznámeny Policii České republiky.

Služba kriminální policie a vyšetřování má za úkol také mimo objasňování také odhalování trestné činnosti. V rámci služby je pracováno s velkým množstvím poznatků, při kterých je využívána i operativní technika a operativní prostředky. Na základě vlastní operativně pátrací činnosti policie mohou být získány poznatky, které jsou následně využity jako podnět k vyšetřování trestného činu proti průmyslovému vlastnictví.⁹⁵

⁹⁵ STRAUS, Jiří a kolektiv. Kriminologická metodika. 2008. str. 242

3.6. Typické vyšetřovací situace

Typické vyšetřovací situace popisované v metodikách vyšetřování jednotlivých trestných činů jsou teoretickými modely vytvořenými naukou na základě zobecnění kriminalistické praxe. Jedná se o situace nejčastěji se vyskytující v procesu poznání té které skupiny trestných činů. Nejčastěji popisovanými vyšetřovacími situacemi v metodikách vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů jsou počáteční vyšetřovací situace, neboť na úspěšném vyřešení úloh vyplývající z těchto situací závisí obvykle úspěch celého vyšetřování. U některých metodik další i následné situace, pokud jsou typické pro určitou skupinu trestných činů.

Při vyšetřování trestných činů proti průmyslovým právům se lze nejčastěji setkat s následujícími vyšetřovacími situacemi:

- 1) Veškeré skutečnosti jednoznačně nenasvědčují tomu, že konkrétní výrobek požívá ochrany průmyslového vlastnictví, přičemž je známa forma nebo způsob porušení případných práv. Osoba podezřelého je, případně není známa.
- 2) Veškeré skutečnosti nasvědčují tomu, že konkrétní výrobek požívá ochrany průmyslového vlastnictví, přičemž dosud zjištěné skutečnosti nenasvědčují tomu, kdo je oprávněným držitelem těchto práv. Osoba údajně poškozeného a podezřelého je známa.
- 3) Veškeré skutečnosti nasvědčují tomu, že konkrétní výrobek požívá ochrany průmyslového vlastnictví, přičemž je známa forma nebo způsob porušení případných práv. Osoba pachatele není známa nebo není dostatek informací k jeho totožnosti, že nelze zahájit trestní stíhání konkrétní osoby.
- 4) Veškeré skutečnosti nasvědčují tomu, že konkrétní výrobek požívá ochrany průmyslového vlastnictví, přičemž je známa forma nebo způsob porušení

případných práv. Osoba pachatele je známa a zjištěné skutečnosti dovolují zahájit trestní stíhání konkrétní osoby.⁹⁶

V případě vyšetřovacích situací uvedených pod body 1) a 2) je podstatné, aby byla činnost policejního orgánu soustředěna na doplnění a prověření dostupných situací, jejichž cílem je zjištění, zda se skutek stal a zda je trestným činem. V praxi to budou především takové případy, kdy v podnětu absentuje příslušné osvědčení o zápisu předmětného průmyslového práva.

V případě vyšetřovací situace uvedené pod bodem 3) je důležité ověření dosud získaných informací, případně jejich doplnění. Následně musí policejní orgán zaměřit svou činnost ke zjištění totožnosti pachatele. Jedná se např. o zjištění majitele připojení, ze kterého byl vytvořen inzerát nabízející nelegální výrobky, ustanovení nájemce prodejního místa, zjištění majitele a disponenta bankovního účtu, kam byly směřovány finanční výnosy z prodeje nelegálních výrobků apod.

V případě vyšetřovací situace uvedené pod bodem 4) dochází k ověření dosud získaných informací a následně je nutné zahájit trestní stíhání zjištěného pachatele ve smyslu ust. § 160 odst. 1 trestního řádu. Po zahájení trestního stíhání se policejní orgán zaměřuje na zajištění dalších podpůrných důkazů a zabezpečení procesního zaznamenání výsledků dosud uskutečněných úkonů.

3.7. Typické počáteční úkony

Popis typických počátečních úkonů představuje systém typických nástrojů řešení úloh vyplývajících z typických počátečních vyšetřovacích situací. Počátečními úkony rozumíme takové úkony, které jsou uskutečněny v rámci tzv. prověřování. Počáteční úkony jsou spojeny s nutností zajištění typických stop a jiných důkazů či informací, které jsou u jednotlivých skupin trestných činů značně různorodé. Mnohé počáteční úkony patří do kategorie neodkladných a neopakovatelných úkonů.

⁹⁶ KONRÁD, Zdeněk. Kriminalistické problémy: vyšetřování trestných činů proti duševnímu vlastnictví. 2004. str. 58

Jedná se tedy o úkony, které jsou prováděny do zahájení trestního stíhání konkrétní osoby, případně do odložení věci, pokud se nepodaří zjistit konkrétního pachatele nebo pokud se prokáže, že nebyl spáchán žádný trestný čin. Nejdůležitějším prvotním zdrojem informací je v drtivé většině prvotní přijetí oznámení. Jedná se o výše uvedené paměťové stopy nacházející se ve vědomí oznamovatelů a poškozených. Řádné vyslechnutí těchto osob a získání maxima informací nám dává dostatečný podklad pro zjištění, jakým způsobem byl spáchán trestný čin, co bylo objektem trestného činu a případně ke zjištění totožnosti pachatele a místa, kde provozuje svou nelegální trestnou činnost.

Mezi typické počáteční úkony patří také opatřování nezbytných podkladů, přičemž kromě podkladů od Úřadu průmyslového vlastnictví se jedná zejména o následující: • výpis z obchodního rejstříku a živnostenský list, • podklady od České správy sociálního zabezpečení ke konkrétním osobám nebo konkrétním společnostem, • objednávky, faktury, předávací listy k zájmovému zboží, • technická dokumentace k zájmovému zboží (podklady pro jejich výrobu. Na základě takto získaných informací lze následně postupovat dále k identifikování pachatele a zjištění skutkového stavu, tedy zda došlo ke spáchání trestného činu. Vhodné je také použít případně zajištěné nelegální výrobky od poškozených k odbornému vyjádření s cílem zjištění, zda se jedná o plagiát. Odborné vyjádření policejnímu orgánu může poskytnout sám majitel předmětného průmyslového práva nebo jiný odborný orgán. Na základě zjištěných informací z výše uvedených úkonů je následně na místě zvolit další počáteční úkony. Jedná se zpravidla o následující:

- prolomení bankovního tajemství dle ust. § 8 odst. 2 trestního řádu,
- zajištění peněžních prostředků na účtu banky dle ust. § 79a odst. 1 trestního řádu,
- příkaz k zajištění údajů o telekomunikačním provozu dle ust. § 88a odst. 1 trestního řádu,
- odposlech a záznam telekomunikačního provozu dle ust. § 88 odst. 1 trestního řádu,

- předstíraný převod dle ust. 158c trestního řádu,
- sledování osob a věcí dle ust. § 158d trestního řádu,
- zadržení a otevření zásilek dle ust. § 86 a § 87 trestního řádu,
- vydání a odnětí věcí dle ust. § 78 a § 79 trestního řádu,
- domovní prohlídka a prohlídka jiných prostor a pozemků dle ust. § 82 trestního řádu.
- zadržení osoby podezřelé dle ust. § 76 trestního řádu.
- odborná vyjádření a expertizy.

V některých z výše uvedených případů se bude jednat o tzv. neodkladné a neopakovatelné úkony. Úkony, které je možné použít, jsou různorodé, a proto je potřeba zvolit individuální přístup ke každému případu

Z uvedeného výčtu úkonů je také patrné, že se jedná o poměrně různorodé úkony, které je nutné zvolit individuálně ke každému případu.

3.8. Typické následné úkony

Následnou etapou vyšetřování rozumíme etapu vyšetřování po vytyčení vyšetřovacích verzí, jejímž obsahem je prověrka nutných důsledků vyplývajících z vytyčených verzí. Někteří autoři následnou etapou rozumí etapu rozvinutého dokazování, která začíná okamžikem, kdy byly zjištěny skutečnosti, odůvodňující závěr, že trestný čin spáchala určitá osoba, tedy zahájením trestního stíhání konkrétní osoby, a proto je typickým, zároveň povinným, úkonem v rámci této etapy vyšetřování výslech obviněného. K úkonu výslechu obviněného se vyplácí si dopředu provést řádnou přípravu, připravit si otázky a jejich vhodné pořadí a případně také zvážit pořadí, v jakém bude obviněný konfrontován s předkládanými důkazy.

V případě trestných činů proti průmyslovým právům se v mnoha případech objevuje větší množství pachatelů, proto je také nutné zvážit i pořadí výslechů

jednotlivých obviněných. Vyšetřovatel musí také v rámci přípravy výsledku počítat s častou účelovou obhajobou obviněných, přičemž je vhodné namodelování případných odlišných interpretací předkládaných důkazů ze strany obviněného a přípravy takových otázek výsledku, které interpretaci obviněného vyvracejí.

Obecně se v případě trestného činu porušení práv k ochranné známce a jiným označením podle § 268 trestního zákoníku doporučuje vést výslech obviněného se zaměřením na následující okruhy:

- jaká je výdělečná činnost obviněného a jaké má k tomuto oprávnění (např. živnostenské oprávnění apod.),
- uzavřel obviněný se společnostmi, které dodávají zboží chráněné ochrannou známkou či jiným obdobným označením do maloobchodní sítě, jakoukoli smlouvu o prodeji (v kladném případě doložit tyto smlouvy, včetně uvedení konkrétních společností),
- jak dlouho obviněný podniká v oboru (některé soudy opírají o dobu podnikání v oboru prokázání subjektivní stránky trestného činu),
- kdy, kde, od koho a v jakém množství koupil či jinak získal zboží označené ochrannou známkou, označením původu, nebo obchodním jménem, k němuž přísluší výhradní právo jinému,
- jakou částku obviněný za toto zboží zaplatil, včetně doložení dokumentace k tomuto nákupu (objednávky, faktury, dodací listy, potvrzení o platbě), • za jakým účelem obviněný zboží koupil apod.⁹⁷

V případě trestného činu porušení chráněných průmyslových práv podle § 269 trestního zákoníku se doporučuje vést výslech obviněného se zaměřením na následující okruhy:

⁹⁷ KONRÁD, Zdeněk. Kriminalistické problémy: vyšetřování trestných činů proti duševnímu vlastnictví. 2004. str. 77- 70

- je obviněný oprávněn provozovat výrobní činnost a v jaké konkrétní oblasti (v případě, že se jedná o zaměstnance nebo člena managementu společnosti, ať dále uvede jeho postavení, náplň práce a postavení),
- uvedení konkrétní společnosti, včetně předmětu její činnosti a specifikace nelegálního výrobku, který vyrábí,
- jaký je nebo byl jeho vztah k poškozeným,
- kdo, kdy, s kým a na jakém podkladě vyjednal výrobu nelegálního výrobku a kdo následně o výrobě rozhodl,
- jaká byla úloha nebo podíl obviněného na rozhodnutí nebo na samotné výrobě,
- věděl obviněný, že nakládá s výrobkem, který podléhá ochraně duševního vlastnictví,
- prověřoval někdo případnou licenci, na základě které byla podepsána smlouva o výrobě nelegálního výrobku, případně s jakým výsledkem,
- kdo a jakým způsobem poskytl podklady pro výrobu,
- popis způsobu a rozsahu výroby a následného uskladnění a distribuce (počty vyrobených a expedovaných výrobků, včetně uvedení jejich uskladnění a komu byly následně dodány) apod.

Mimo výslechu obviněného může být dalším typickým následným úkonem také výslech svědků, přičemž informace od svědků mohou být v mnoha případech dalším významným důkazem v rámci popisované trestné činnosti. Svědky mohou být v této souvislosti především koncoví spotřebitelé, ale i odběratelé, případně dodavatelé, zájmových společností a jejich zaměstnanci. V rámci vyšetřování trestných činů proti průmyslovým právům dochází k situacím, kdy je nutné k trestnímu řízení přizvat znalce a využít jeho odborných znalostí, a to v souladu s ust. § 105 trestního řádu, kdy je následně od přibraného znalce vyžádán znalecký posudek. Při vyšetřování trestných činů proti průmyslovým právům je nutné v některých případech využít znalce z oboru ekonomika, odvětví ceny a odhady – specializace oceňování duševního vlastnictví, který je přibrán z důvodu určení způsobené škody.

4. Kazuistika

V následující kapitole bude uvedena kazuistika případů z problematiky trestných činů proti průmyslovým právům, které byly zpracovávány a následně vyšetřovány policejními orgány Služby kriminální policie a vyšetřování, odbor obecné kriminality (dále jen SKPV OOK), za přispění orgánů Celní zprávy České republiky na území hl. m. Prahy. Na níže uvedených případech bude popsán postup policejního orgánu od prvotních úkonů až k ukončení vyšetřování s ohledem na využití a přiblížení důkazních prostředků. Autor tímto uvádí, že v případech, které byly využity pro tuto práci, nejsou použita skutečná jména osob, která by ve vyšetřování figurovala. Veškerá identita osob je buď pozměněna, anebo zcela skryta, případně nahrazena smyšlenými jmény.

4.1. Případ I.

4.1.1. Přijetí podnětu a jeho vyhodnocení

Policejní orgán SKPV OOK přijal informaci od příslušníků Celní zprávy České republiky, konkrétně od Celního úřadu pro hlavní město Prahu o skutečnosti, že ve Spolkové republice Německo byly opakovaně zadrženy podezřelé zásilky, jejíž prodej pochází z České republiky.

Prodej zásilek probíhal prostřednictvím ilegální komerční webové stránky na speciálním neveřejném webu zvaném darknet (viz kapitola níže), který funguje přes Tor (viz kapitola níže) nebo I2P (viz kapitola níže). Primárně funguje jako černý trh pro prodej nebo zprostředkování transakcí zahrnujících léky, zbraně, padělané peníze, údaje z kradených kreditních karet, padělané doklady, nedovolená léčiva a další nelegální zboží, ale i zboží legální.

Obsahem zadržovaných zásilek bylo vojenské průbojně – zápalné střelivo ráže 14,5 x 114 mm, jehož prodej je možný pouze držitelům povolení pro obchod s

vojenským materiálem podle zákona⁹⁸, dále ozbrojeným sporům, výzkumným ústavům, zkušebnám, případně na export jako vojenský materiál.

99

Po přijetí informace policejní orgán poznatek vyhodnotil, kdy byly zváženy veškeré okolnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, což by policejní orgán ospravedlňovalo k zahájení úkonů v trestním řízení a sepsání úředního záznamu o zahájení trestního řízení dle ust. § 158 odst. 3 trestního řádu.

Policejní orgán nejprve náhledem do veřejně přístupného obchodního rejstříku vylustroval společnost, která byla uvedena jako odesílatel zásilek. Jednalo se o společnost Trans F. s.r.o., jejíž jediným jednatelem a společníkem byl po celou dobu, tedy od založení společnosti roku 20xx, pouze osoba Richard P, věk 20 let, občan ČR. Lustrací osoby v informačních systémech Policie ČR, bylo zjištěno, že tato osoba je doposud bez jakéhokoli záznamu o protiprávním či protispolečenském jednání. Trvalé bydliště osoby byl Úřad Městské části pro Prahu 1. Podezřelou okolností byl věk Richarda P, kdy pro získání koncese k prodeji zbraní a střeliva dle ustanovení zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, je mimo splnění plnoletosti, beztrestnosti, rovněž nutné splnit jednu z níže uvedených podmínek zakotvených v živnostenském zákoně¹⁰⁰:

⁹⁸ zák. č. 38/1994 Sb., zákon o zahraničním obchodu s vojenským materiálem

⁹⁹ Stránky pro sběratele nábojů [online], obrázek dostupný z: <https://naboje.org/galerien>

¹⁰⁰ § 27 odst. 2 zák. č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon, příloha 3

- a. vysokoškolské vzdělání ve studijním programu a studijním oboru se zaměřením na ekonomii, vojenství, policii, technické vědy nebo technologie a jeden rok praxe v oboru, nebo
- b. vyšší odborné vzdělání v oboru vzdělání zaměřené na ekonomii, policii, technické vědy nebo technologie a dva roky praxe v oboru, nebo
- c. střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru vzdělávání technickém, ekonomickém, vojenském, nebo policejním zaměřením a dva roky praxe v oboru, nebo
- d. střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání prodavač se specializací na zbraně a střelivo nebo v příbuzném oboru a tři roky praxe v obchodní činnosti se zbraněmi a střelivem, nebo
- e. střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání puškař nebo nástrojař a tři roky praxe v oboru, nebo jeden rok praxe v obchodní činnosti se zbraněmi a střelivem, nebo
- f. osvědčení o rekvalifikaci nebo jiný doklad o odborné kvalifikaci pro příslušnou pracovní činnost vydanou zařízením akreditovaným podle zvláštních právních předpisů, zařízením akreditovaným Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, nebo ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována, a čtyři roky praxe v oboru.

Policejní orgán následně provedl lustraci z volně dostupného internetového zdroje ke společnosti Trans F. s.r.o., kdy z rejstříku živnostenského podnikání bylo zjištěno, že výše uvedená společnost, ani její jednatel, nemá oprávnění k prodeji vojenského materiálu, a rovněž společnost ani její jednatel není držitelem koncesní listiny, která by prodej tohoto strategického materiálu umožňovala.

4.1.2. Zahájení úkonů trestního řízení a další policejní úkony

Vzhledem k výše uvedenému rozhodl policejní orgán SKPV OOK, že je dostatečně odůvodněn závěr, že byl spáchán trestný čin a je na místě ze strany

policejního orgánu zahájit úkony trestního řízení ve smyslu ust. § 158 odst. 3 trestního řádu pro

a. přečin Neoprávněné podnikání podle ust. § 251 odst. 1 trestního zákoníku – *„Kdo neoprávněně ve větším rozsahu poskytuje služby nebo provozuje výrobní, obchodní nebo jiné podnikání, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti“*, dále

b. přečin Nedovolené ozbrojování dle ust. § 279 odst. 1 trestního zákoníku – *„Kdo bez povolení vyrobí, sobě nebo jinému opatří nebo přechovává střelnou zbraň nebo její hlavní části nebo díly nebo ve větším množství střelivo nebo zakázaný doplněk zbraně, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.“*

Vhledem k doposud zjištěným poznatkům nebyla ze strany policejního orgánu kontaktována osoba podezřelá, tedy jednatel společnosti Trans F. s.r.o., pan Richard P, a to z důvodu dalšího rozpracování pravděpodobné trestné činnosti a k jejímu zadokumentování. Za současného stavu bylo rozhodnuto o nasazení a provedení operativně pátracích prostředky konkrétně:

- Předstíraný převod dle ust. § 158c trestního řádu
- Sledování osob a věci dle ust. § 158d trestního řádu
- a dalších policejních činností

4.2.1. Darknet, TOR, I2P

Příslušníci zdejší SKPV OOK oslovili na pomoc kolegy ze specializovaného útvaru SKPV – IT a Kyberkriminality, a to z důvodu provedení základního školení v oblasti IT kriminality, aby mohli ve věci prodeje nelegálního zboží prostřednictvím ilegální komerční webové stránky erudovaně vést prověřování. Předmětem školení bylo přiblížit transakce, obchodní činnost, platby, zjištění a ustanovení osob podnikajících, prodávajících apod.

4.2.2. Darknet

Darknet (nebo také deep web) je skrytá část internetu, do které se dostanete jen s pomocí speciálního softwaru či konfigurace. V češtině se někdy používá také označení temný web. Zajišťuje větší anonymitu, obsahuje ale také mnoho stránek s ilegálním obsahem. Temný web je například místem, kde dochází k obchodování se zbraněmi, drogami či pornografií. Platidlem se často využívají kryptoměny. Prohlížení darknetu je mnohem složitější než prohlížení běžného uživatelského internetu. Prohlížení stránek není indexováno žádným vyhledávačem a adresy tamních stránek jsou hůře zapamatovatelné. Při prohlížení v darknetu je třeba znát kombinaci určitých znaků například pro vyhledání stránky „Hidden Wiki“, je nutné ručně zadat adresu „kpvz7ki2v5agwt35.onion“. Služba „Hidden Wiki“ je užitečná v tom, že vytváří katalog některých tamních dostupných služeb.¹⁰¹

4.2.3. TOR

TOR je softwarový systém a označení pro celosvětovou síť serverů, která svým uživatelům umožňuje anonymně komunikovat a procházet internet. Název TOR vznikl jako zkratka z projektu The Onion Router, jenž byl ve svých počátcích sponzorován Námořnictvem Spojených států amerických (U. S. Navy). Tor Browser je v počítačové terminologii názvem softwaru zajišťujícího anonymizaci uživatele na internetu. Uživatel využívá klientskou část a jeho datový tok prochází nejprve sítí TOR složenou ze serverových částí a teprve pak k cílovému počítači. Tím je možné skrýt informace o IP adrese uživatele a dalších poznátcích, které by ho mohly identifikovat. Díky používání TORu je obtížnější vysledovat stopy činnosti uživatele na Internetu včetně návštěv webových stránek, on-line příspěvků, programů pro komunikaci apod. Je určen k ochraně osobních údajů uživatelů, jejich svobody, soukromí a umožňuje provádět

¹⁰¹ WIKIPEDIE [online]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Temn%C3%BD_web

důvěrné obchodování tím, že je chrání před sledováním jejich aktivit na internetu.¹⁰²

4.2.4. I2P

Invisible Internet Projekt (I2P) je v IT terminologii název pro anonymní počítačovou síť a darknet. Aplikacím umožňuje anonymní a bezpečnou výměnu zpráv, anonymní procházení stránek na internetu a přenos souborů. Dělá to šifrováním všech odeslaných a přijímaných dat a jejich směrováním přes síť počítačů provozovaných dobrovolníky po celém světě. To znesnadňuje sledování nebo sledování toho, co děláte online, což může být užitečné pro lidi, kteří chtějí chránit své soukromí nebo se vyhnout cenzuře.

4.1.3. Šetření k webovým stránkám

Příslušníky SKPV OOK byl učiněn dotaz dle ust. § 8 odst. 1 trestního řádu k registrátoru a správci domén v českém internetovém prostředí CZ.NIC, zájmové sdružení právnických osob. Na volně dostupných internetových stránkách tohoto sdružení, konkrétně <https://www.nic.cz/whois/>, byl po zadání zájmových domén www.Trans.F.cz a www.F.trans.cz, zjištěn jejich registrátor, v obou případech se jednalo o osobu Richarda P. Při registraci byl uveden kontaktní telefon 777xxxxxx a dále mailová adresa r.....@gmail.com. Dále byla uvedena platební metoda z bankovního účtu IBAN: CZ67*****. Dále byl učiněn dotaz, zda výše uvedená osoba neregistrovala další domény, s negativním výsledkem. Prohlídkou zjištěných internetových stránek bylo zjištěno, že společnost se zabývá prodejem mobilních telefonů značky iPhone, luxusních hodinek zn. Rolex, Longins, Tudor a Breitling. Šetřením na sociálních sítích byl zjištěn účet na jméno Richard P., konkrétně na síti Facebook a dále Instagram a Twitter. Prohlídkou sekce Marketplace na sociální síti Facebook uživatelského účtu Richard P. bylo zjištěno, že v nabídce jsou rovněž mobilní telefony iPhone, dále luxusní hodinky a u veškerého zboží uvedeno jako nové za velmi podezřelou a nízkou cenu. Příkladem bylo uvedení 1/3 skutečné ceny mobilního telefonu.

¹⁰² WIKIPEDIE [online]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Tor_\(software\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Tor_(software))

4.1.4. Předstíraný převod

Vzhledem k tomu, že nabízené zboží bylo inzerováno na e-shopech, provedl policejní orgán dle ust. § 158c trestního řádu předstíraný převod. V trestním řádu se předstíraným převodem rozumí:...“ *předstírání koupě, prodeje nebo jiného způsobu převodu předmětu plnění včetně převodu věci,*

- a) *k jejímuž držení je třeba zvláštního povolení,*
- b) *jejíž držení je nepřipustné,*
- c) *kteřá pochází z trestného činu, nebo*
- d) *kteřá je určena ke spáchání trestného činu.“¹⁰³*

Na základě rozhodnutí státního zastupitelství o povolení předstíraného převodu, byl z obou e-shopů objednan mobilní telefon a rovněž hodinky zn. Tudor. Ve spolupráci s orgány činnými v trestním řízení Spolkové republiky Německo, prostřednictvím Celní zprávy České republiky, byly zásilky adresovány na adresu Mnichov, Gxxxx str. 8. V této době již byly v Německé spolkové republice zadrženy další zásilky pocházející od odesílatele Trans F. s.r.o. Obsahem těchto zásilek bylo opět zboží (vojenského charakteru), tedy zboží, které lze prodávat pouze za podmínek určených zákonem. Cílem předstíraného převodu bylo jednak zjistit, zda se v případě mobilních telefonů a hodinek jedná o padělané zboží, a dále prokázat spojitost mezi zásilkami s vojenským materiálem zajištěným v Německé spolkové republice a zásilkami telefonů a hodinek pocházejících od stejného odesílatele.

4.1.5. Česká pošta

Veškeré zásilky společnosti Trans F. s.r.o., byly podávány prostřednictvím společnosti Česká pošta, tzv. Balíkovna. Dotazem dle ust. § 8 odst. 1 trestního řádu u společnosti Česká pošta s.p., bylo zjištěno, že výše uvedená společnost Trans F. s.r.o., odeslala prostřednictvím České pošty s.p. přes 14000 různých

¹⁰³ § 158c zák. č. 140/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

zásilek po celém světě. Všechny zásilky byly podávány prostřednictvím Balíkovna-Boxů na celém území hlavního města Prahy.

Vytěžením a porovnáním podacích lístků zásilek zadržovaných v Německé spolkové republice a zásilek z předstíraného převodu, byla zjištěna absolutní shoda písma a dalších markantů.

Prohlídkou kamerových systému se záznamovým zařízením využívající Balíkovna-Boxy byla zjištěna a identifikována osoba, která zásilky odesílá. Za využití ust. § 8 odst. 1 trestního řádu bylo provedeno dožádání k vydání videozáznamu uložení několika zásilek odesílatele. Porovnáním pořízeného videozáznamu nejprve s fotografií osoby podezřelé v informačních systémech Policie ČR byla zjištěna shoda s osobou Richard P, věk 20 let, bydliště Praha xxxxxxxx.

Na základě tohoto zjištění bylo rozhodnuto o dalším postupu konkrétně provedení sledování osob a věci.

4.1.6. Sledování osob a věci

Z dosavadního šetření bylo zjištěno, že výše uvedená osoba Richard P. je odesílatelem zásilek a pravděpodobně i prodejcem. Na základě těchto poznatků bylo policejním orgánem rozhodnuto o provedení sledování osob a věci. Sledováním osob a věcí dle trestního řádu se rozumí: *„...získávání poznatků o osobách a věcech prováděné utajovaným způsobem technickými nebo jinými prostředky. Pokud policejní orgán při sledování zjistí, že obviněný komunikuje se svým obhájcem, je povinen záznam s obsahem této komunikace zničit a poznatky které se v této souvislosti dozvěděl, nijak nepoužít.“*¹⁰⁴

Zjištěné poznatky, které vyplynuly z provedení sledování osob a věci, byly následně využity v průběhu dalšího šetření, zejména s ohledem na denní činnost podezřelého, dále zjištění aktuální podoby podezřelého apod.

¹⁰⁴ § 158d zák. č. 140/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

K osobě podezřelého Richard P., bytem Praha, bylo zjištěno, že tento žije sám v bytě o velikosti 2+KK, v přízemí domu. Jedná se o samotářskou, asociální osobu, která prakticky nevychází z domu. Jídlo domů přiváží prakticky denně kurýrní služba, podezřelý vychází z bytu pouze k převzetí zásilek, nebo k vynesení domovního odpadu. Podezřelý nevlastní žádný automobil, po Praze se pohybuje pouze prostřednictvím městské hromadné dopravy, výjimečně využije služeb smluvní přepravy, a to pouze při manipulaci se zásilkami. Podezřelý nikde nepracuje, nevykonává žádnou soustavnou činnost, která by vedla k jeho obživě.

Provedeným šetřením k rodině podezřelého bylo zjištěno, že rodiče žijí mimo Prahu, prakticky se nenavštěvují, podezřelý má bratra, ale rovněž nejsou v osobním styku.

4.1.7. Prolomení bankovního tajemství

Vzhledem ke zjištěným poznatkům o prakticky každodenním oběhu zásilek směrem k podezřelému a dále od něj, byla za účelem zjištění finančních toků provedena žádost dle ust. § 8 odst. 2 trestního řádu, podléhající bankovnímu tajemství k českému bankovnímu účtu IBAN: CZ67*****. Z doručených informací bylo zjištěno, že majitelem účtu je Richard P. Vyhodnocením příchozích a odchozích plateb účtu bylo zjištěno, že prováděné transakce jsou realizovány prakticky denně. Analýzou čísel účtu příchozích plateb bylo ověřeno, že platby pocházejí z tuzemských i mezinárodních účtů. Dále byly zjištěny převody částek z běžného účtu podezřelého Richarda P. směrem k tzv. krypto-měnové peněžence, a to z důvodu nákupu digitálních měn (BITCOIN, BITCOIN CASH, ETHEREUM, CARDANO) a dalších.

4.1.8. Předběžný souhlas se zadržením

Z doposud zjištěných informací, které byly řádně zadokumentovány, vyplývá, že byl spáchán trestný čin a že jej spáchala konkrétní osoba, proti které lze zahájit trestní stíhání, z tohoto důvodu byl vyžádán u dozorujícího obvodního státního zastupitelství v Praze předchozí souhlas se zadržením podezřelé osoby Richarda P. Na základě předchozího souhlasu se zadržením byly dále

provedeny policejní úkony, tzv. monitoring, dle ust. § 68 odst. 1 z. č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, zejména s ohledem na taktický postup při samotném zadržení podezřelého dle trestního řádu.:

„(1) Osobu podezřelou ze spáchání trestného činu může, je-li dán některý z důvodů vazby (§ 67), policejní orgán v naléhavých případech zadržet, i když dosud proti ní nebylo zahájeno trestní stíhání (§ 160 odst. 1). K zadržení je třeba předchozího souhlasu státního zástupce.“¹⁰⁵

Důvodem vazby výše uvedené osoby dle ust. § 67 písm. c) trestního řádu, byla skutečnost, že bude opakovat trestnou činnost a nelze v době rozhodování účelu vazby dosáhnout jiným opatřením, zejména uložením některého z předběžných opatření.

4.1.9. Podnět k návrhu na vydání příkazu k domovní prohlídce

Z provedeného šetření bylo zřejmé, že v případě zahájení trestního stíhání, by mohl Richard P. zničit, případně ukryt další důkazy, a proto byl policejním orgánem vyžádán příkaz k domovní prohlídce dle ust. § 83 odst. 1 trestního řádu, jako neodkladný a neopakovatelný úkon ještě před zahájením trestního stíhání.

Příkaz k domovní prohlídce byl vyžádán k bytu 2+KK v přízemí bytového domu, č. dveří xx, vlevo od vstupních dveří do domu, včetně příslušenství (sklep v suterénu budovy č. xx). Jediným vlastníkem nemovitosti byl podezřelý Richard P. Příkaz k domovní prohlídce byl vydán soudcem Odvodního soudu v Praze.

4.1.10. Realizace zadržení osoby podezřelé včetně domovní prohlídky

Příslušníci zdejší součásti Policie České republiky SKPV OOK vytěžením monitoringu telekomunikačního provozu podezřelého kontrolovali současný pobyt v místě trvalého bydliště. V brzkých ranních hodinách byl proveden násilný vstup do obydlí na základě vydaného příkazu k domovní prohlídce.

¹⁰⁵ § 76 odst. 1 zák. č. 140/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

Osoba, u níž má být domovní prohlídka provedena, je ze zákona povinna tyto úkony strpět. Neumožní-li osoba provedení úkonu, vůči níž tento směřuje, jsou orgány provádějící úkon oprávněny po předchozí marné výzvě překonat odpor takové osoby nebo jí vytvořenou překážku.¹⁰⁶

Policejní orgán zadržel osobu podezřelou a následně byla provedena za účasti nezúčastněné osoby domovní prohlídka výše uvedeného bytu včetně příslušenství. Domovní prohlídkou byly mimo jiné nalezeny a zajištěny níže uvedené věci a důkazy o trestné činnosti podezřelého:

1. mobilní telefony zn. Apple iPhone, Samsung a další
2. hotovost CZE, hotovost EUR, hotovost USD
3. platební karty různých bankovních institucí na doposud neustanovené osoby
4. doklady na doposud neustanovené osoby
5. kabelky luxusních značek Prada, LW a další
6. hodinky luxusních značek Breitling, Tag Heuer, Rolex, Longins a další
7. plastové sáčky s obsahem bílé krystalické látky

Dále byla domovní prohlídkou nalezena místnost, která byla opatřena bezpečnostními dveřmi a mříží, poté co byla místnost otevřena, bylo zjištěno, že se jedná o utajený trezor, ve kterém se nacházelo velké množství zbraní a střeliva, včetně dlouhých opakovacích zbraní, které plní funkci hromadně účinné. Následně byly v rámci domovní prohlídky nalezeny a zajištěny další důkazní prostředky například výpočetní technika a mobilní telefony podezřelého.

¹⁰⁶ § 85a odst. 1, 2 zák. č. 140/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

4.1.11. Výslech osoby zadržené a zahájení trestního stíhání

Po zadržení osoby podezřelé a provedení výše uvedené domovní prohlídky, byl proveden výslech osoby podezřelé dle ust. § 76 odst. 3 trestního řádu. Podezřelý Richard P. se do protokolu vyjádřil pouze ke své osobě, k okolnostem svého zadržení se odmítl vyjádřit s odůvodněním, že vypovídat bude až za přítomnosti svého advokáta. Policejní komisař v rámci realizace doplnil potřebné informace a vydal usnesení dle ust. § 160 odst. 1 trestního řádu pro níže uvedené trestné činy:

- (1) Nedovolené ozbrojování dle ust. § 279 odst. 1), odst. 3) písm. a) písm. b) trestního zákoníku,
- (2) Neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku dle ust. § 234 odst. 1) trestního zákoníku,
- (3) Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu dle ust. § 284 odst. 1), odst. 2) trestního zákoníku,

4.1.12. Výslech obviněného

Poté co Richard P. převzal usnesení dle ust. § 160 odst. 1) trestního řádu, bylo policejním komisařem přistoupeno k výslechu obviněného. Obviněný do výslechu uvedl, že nežádá přítomnost svého advokáta a k věci bude vypovídat. Následně se vyjádřil ke své osobě, uvedl, že netrpí žádnou duševní poruchou nebo nemocí, která by ovlivňovala jeho výpověď. Obviněný se vyjádřil k věcem, které byly nalezeny při domovní prohlídce. Obviněný uvedl, že věci, které byly nalezeny u něj v bytě, nakoupil prostřednictvím sítě darknet, za účelem jejich dalšího prodeje, a to včetně zbraní a omamných látek. Následně obviněný podrobně popsal, jakým způsobem prováděl nákup a prodej věcí, uvedl, že veškeré zboží nakupoval a prodával sám, utržené peníze použil pro vlastní potřebu. Další finanční prostředky, které prodejem věci získal, ukládal do tzv. kryptopeněženky, kterou užíval při nákupu a prodeji prostřednictvím sítě darknet.

Následně se obviněný vyjádřil k luxusnímu zboží, které bylo v rámci domovní prohlídky nalezeno, konkrétně se jednalo o hodinky, nože, kabelky peněženky a další zboží. Obviněný uvedl, že toto zboží není originální, ale jedná se o kopie, které následně prodával jako zboží originální.

4.1.13. Vazební řízení

Policejní komisař poté, co byl ukončen výslech obviněného, vyhotovil podnět k podání návrhu na vzetí do vazby. Důvodem vazby dle ust. § 67 písm. c) trestního řádu, byla obava, že obviněný bude opakovat trestnou činnost, pro níž je stíhán, dokoná trestný čin, o který se pokusil, nebo vykoná trestný čin, který připravoval, nebo kterým hrozil. Na základě rozhodnutí Obvodního soudu byl obviněný následně vzat do vazby.

4.1.14. Odborné vyjádření, znalecké posudky, kriminalistická expertíza

Policejní orgán provedl několik odborných vyjádření a posudků, zejména ke zjištění pravosti zajištěného zboží luxusních značek. Na základě těchto zkoumání bylo zjištěno, že veškeré luxusní zboží není originální, ale jedná se o kopie. Dále byla provedena kriminalistická expertíza ke stanovení množství a obsahu krystalické látky, která byla nalezena v plastových sáčcích. V poslední řadě, byla provedena expertíza k nalezeným zbraním a střelivu, ze které jasně vyplynulo, že nalezené zbraně a střelivo a jejich prodej podléhá zvláštnímu zákonu. Policejní orgán rovněž lustracemi v informačních systémech Policie ČR provedl lustrace a ustanovení osob vlastníků platebních prostředků a dokladů nalezených v bytě obviněného při domovní prohlídce. Tyto věci byly následně odeslány k příslušným bankovním ústavům a úřadům samospráv, k jejich dalším opatřením.

4.1.15. Rozšíření trestního stíhání, doplnění výslechu obviněného

Na základě posudků, kriminalistických expertíz a dalšího šetření bylo následně policejním komisař rozšířeno trestní stíhání obviněného dle ust. § 160 odst. 5) trestního řádu o níže uvedené trestné činy:

- (1) Neoprávněné podnikání dle ust. § 251 odst. 1 trestního zákoníku,
- (2) Porušení práv k ochranné známce a jiným označením dle ust. § 268 odst. 1) trestního zákoníku.

Vzhledem k tomu, že obviněný byl v době rozšíření trestního stíhání ve vazbě, policejní komisař poté, co obviněný souhlasil, ustanovil obhájce ex-offo. Následně byl naplánován výslech obviněného za účasti obhájce obviněného. Obviněný při výslechu spolupracoval a opět popsal a vysvětlil veškeré okolnosti, které mu byly kladeny za vinu.

4.1.16. Zajištění peněžních prostředků

Vzhledem k výše uvedenému, okolnosti jasně nasvědčovaly tomu, že finanční prostředky zasílané na účet IBAN: CZ67*****, jsou výnosem z trestné činnosti. Policejní orgán na základě předchozího souhlasu státního zástupce vydal usnesení o zajištění nástrojů trestné činnosti a výnosů z trestné činnosti na bankovním účtu dle trestního řádu: „(1) *Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že určitá věc je nástrojem trestné činnosti nebo výnosem z trestné činnosti, může předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán rozhodnout o zajištění takové věci. Policejní orgán k takovému rozhodnutí potřebuje předchozí souhlas státního zástupce.* „¹⁰⁷

a usnesení o zajištění náhradní hodnoty dle trestního řádu: „(1) *Nelze-li zajistit věc, která je nástrojem trestné činnosti nebo výnosem z trestné činnosti, může být místo ni zajištěna náhradní hodnota, která odpovídá, byť jen z části, její hodnotě.*“¹⁰⁸

¹⁰⁷ § 79a odst. 1 zák. č. 140/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

¹⁰⁸ § 79g odst. 1 zák. č. 140/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

4.1.17. Propuštění z vazby

Obviněný si v průběhu vyšetřování prostřednictvím svého obhájce podal žádost o propuštění z vazby: „ *Obviněný má právo kdykoli po právní moci rozhodnutí o vzetí do vazby žádat o propuštění z vazby.*“¹⁰⁹

Soudce obvodního soudu rozhodl o propuštění obviněného z vazby, dle ust. § 73 odst. 1, písm. b) trestního řádu, neboť obviněný dal písemný slib, že povede řádný život, zejména že se nedopustí trestné činnosti, na vyzvání se dostaví k soudu, státnímu zástupci, nebo policejnímu orgánu, vždy předem oznámí vzdálení se z místa pobytu a že splní povinnosti a dodrží omezení, která se mu uloží.

4.1.18. Sebevražda, odložení věci

Poté, co byl obviněný propuštěn z vazby, byl nalezen rodinnými příslušníky ve svém bytě mrtev. Provedeným šetřením pod samostatným ČJ na zdejší součásti SKPV OOK bylo zjištěno, že obviněný zemřel bez cizího zavinění a svůj život ukončil sám. V dopise na rozloučenou uvedl, důvod sebevraždy a dále se omluvil za své protiprávní a protispolečenské jednání. Na základě výše uvedeného policejní orgán vydal ve věci trestné činnosti obviněného návrh na zastavení trestního stíhání: „(1) *Státní zástupce zastaví trestní stíhání, je-li trestní stíhání nepřipustné (§ 11).*“¹¹⁰

„*Trestní stíhání nelze zahájit, a bylo-li zahájeno, nelze v něm pokračovat a musí být zastaveno, proti tomu, kdo zemřel nebo byl prohlášen za mrtvého.*“¹¹¹

¹⁰⁹ § 71a zák. č. 140/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

¹¹⁰ § 172 odst. 1 zák. č. 140/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

¹¹¹ § 11 odst. 1, písm. e) zák. č. 140/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

4.2. Případ II.

4.2.1. Přijetí podnětu a jeho vyhodnocení

Příslušníci Místního oddělení policie přijali trestní oznámení, které podal oznamovatel Zdeněk K., a to pro podezření ze spáchání trestného činu porušení práv k ochranné známce a jiným označením dle ust. § 268 odst. 1 trestního zákoníku. Oznamovatel v trestním oznámení uvedl, že na internetovém portálu www.aukro.cz, prostřednictvím inzerátu zakoupil riflové kalhoty zn. Pepe Jeans, za které zaplatil 2.000,- Kč, finanční prostředky byly převedeny cestou portálu [aukro.cz](http://www.aukro.cz). Předmětem vystaveného inzerátu bylo originální zboží včetně záruky s uvedením www.jeans-store.cz. Poté, co oznamovatel obdržel zásilku s objednaným zbožím, zjistil, že se s určitostí nejedná o originální riflové kalhoty, ale o padělaný produkt. Kompletní spisový materiál byl dle věcné a místní příslušnosti a následně po dohodě s příslušníky SKPV OHK, postoupen na součást kriminální služby a vyšetřování k dalšímu opatření a rozpracování. Příslušníci SKPV OHK nejprve provedli lustraci v informačních systémech Policie ČR, kde bylo zjištěno, že obdobné inzeráty jsou již u Policie ČR evidovány a prověřovány, obvykle na nejnižších složkách policie, jako správní delikt, případně trestný čin podvodu dle ust. § 209 trestního zákoníku. Příslušníci SKPV OHK následně navštívili originální prodejnu oblečení zn. Pepe Jeans, v obchodním centru v Praze. Předložením riflových kalhot, které obdržel oznamovatel, bylo od odborného personálu zjištěno, že se v žádném případě nejedná o originální produkt (nekvalitní látka s nestálou barvou, vypadané švy a neoriginální nášivka), dále byl předložen záruční list (pokladní doklad), který neodpovídá skutečnému.

4.2.2. Zahájení úkonů trestního řízení a doplnění oznámení

Vzhledem k výše uvedenému policejní komisař zahájil úkony v trestním řízení, neboť na podnět oznamovatele a vlastního šetření orgánů Policie ČR, je dostatečně odůvodněn závěr, že byl spáchán trestný čin, a proto byly ve smyslu ust. § 158 odst. 3 trestního řádu zahájeny úkony pro podezření ze spáchání

trestného činu porušení práv k ochranné známce a jiným označením dle ust. § 268 odst. 1 trestního zákoníku. („Kdo uvede do oběhu výrobky nebo poskytuje služby neoprávněně označené ochrannou známkou, k níž přísluší výhradní právo jinému, nebo známkou s ní zaměnitelnou nebo pro tento účel sobě nebo jinému takové výrobky nabízí, zprostředkuje, vyrobí, doveze, vyveze nebo jinak opatření nebo přechovává, anebo takovou službu nabídne nebo zprostředkuje“).

Následně byl opětovně předvolán oznamovatel k podání vysvětlení dle ust. § 158 odst. 6 trestního řádu, a to z důvodu doplnění svého trestního oznámení a podepsání poučení. V podání vysvětlení poškozený oznamovatel uvedl, že prostřednictvím internetového portálu www.aukro.cz objednal a předem zaplatil originální zboží, konkrétně riflové kalhoty zn. Pepe Jeans. Prodejce vystupující pod Nickem (označením) Michal B. potvrdil pravost zboží s tím, že k výrobku zasílá i záruční list. Dále v komunikaci s poškozeným uvedl, že riflové kalhoty zakoupil v originální kamenné prodejně v obchodním centru v Praze.

4.2.3. Šetření na webech www.aukro.cz a www.seznam.cz

Policejní orgán dle ust. § 8 odst. 1 trestního řádu odeslal žádost o informaci provozovateli inzertního portálu www.aukro.cz. Provozovatel inzertního portálu obratem poskytl veškeré informace k inzerentovi Michalu B. Z doručených informací bylo zjištěno, že osoba k vytvoření účtu na inzertním portále užila mailovou adresu michal.b@seznam.cz, číslo bankovního účtu 897*****/****, ze kterého byly prováděny platby za poskytnutí služeb aukro.cz, a dále zde byly poskytovány platby od kupujících. Následně byla příslušníky SKPV OHK, dle ust. § 8 odst. 1 trestního řádu, opětovně odeslána žádost o informaci provozovateli inzertního portálu www.aukro.cz s požadováním informace o reklamaci zboží zákazníky, případně informace o vyřizování sporů mezi kupujícími a prodávajícími. Na základě těchto informací byly zjištěny další pravděpodobní poškození, jejich jména a další. Příslušníky SKPV OHK, byla dle ust. § 8 odst. 1 trestního řádu, odeslána žádost o poskytnutí informace provozovateli portálu www.seznam.cz. Z odpovědí společnosti seznam.cz, bylo zjištěno, že k

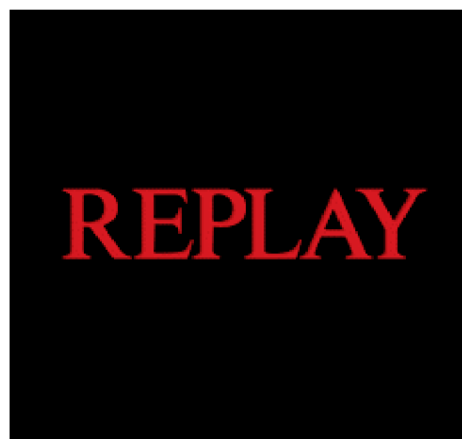
předmětné emailové schránce michal.b@seznam.cz, je přístupováno prostřednictvím IP adresy 36. **.***.***.

4.2.4. Prolomení bankovního tajemství

Policejní orgán následně postupoval dle ust. § 8 odst. 2 trestního řádu, a to z důvodu zjištění informace podléhající bankovnímu tajemství, k bankovnímu účtu 897*****/****. Zejména ke zjištění objemu a množství zaslaných finančních prostředků poškozenými za objednané zboží. Z poskytnutých informací bankovního ústavu bylo zjištěno, že majitelem účtu je Michal B., občan ČR, věk 36 let, trvale bytem v Praze. Z výpisu z bankovního účtu byly zjištěny tuzemské platby, které byly následně spárovány s poškozenými, kteří byli k věci vyslechnuti a prakticky potvrdili totožný postup trestné činnosti podezřelého. Dále byly z účtu prováděny pravidelné platby za služby inzertního portálu www.aukro.cz. Dalším šetřením bylo zjištěno, že pravidelným internetovým přístupem z mobilního bankovníctví, bylo užito IP adresy 36. **.***.***.

4.2.5. Domovní prohlídka

Provedeným šetřením bylo policejním orgánem jasně a nezpochybnitelně zadokumentováno, že podezřelý Michal B. provádí opakovanou trestnou činnost, a lze proti němu zahájit trestní stíhání dle ust. § 160 odst. 1 trestního řádu. Vzhledem k výše uvedenému byl zvolen jako další postup provedení domovní prohlídky, a to s ohledem na možné zničení, ukrytí zboží, případně dalších důkazů. Z tohoto důvodu byl policejním orgánem vyžádán příkaz k domovní prohlídce v místě trvalého bydliště podezřelého Michala B. jako neodkladný a neopakovatelný úkon před zahájením trestního stíhání, a rovněž byl vyžádán předchozí souhlas státního zástupce se zadržením podezřelého. Provedenou domovní prohlídkou byly nalezeny a zajištěny výrobky neoprávněně označené ochrannou známkou, konkrétně se jednalo o riflové kalhoty zn. Pepe Jeans, Diesel, Replay a dalších. Rovněž byly zajištěny předtisky pokladních dokladů a sada razítek kamenných prodejen výše uvedených značek. Dále byly zajištěny elektronické prostředky jako mobilní telefon a počítač podezřelého.

4.2.6. Zahájení trestního stíhání a výslech zadržené osoby, výslech obviněného

Poté, co byl podezřelý zadržen, byl policejním komisařem proveden a sepsán výslech zadržené osoby dle ust. § 76 odst. 3 trestního řádu. Podezřelý k věci uvedl, že zboží, které následně dále prodával, nakupoval osobně v asijských velko-tržnicích v Praze a v Rozvadově. Uvedl, že při koupi zboží si byl vědom, že se nejedná o originální produkty, ale pouze o levné napodobeniny. K osobám prodejců a konkrétním místům nákupu zboží se podezřelý odmítl vyjádřit. Jako motiv svého jednání uvedl, že potřeboval peníze pro vlastní potřebu, protože je závislý na hracích automatech. V závěru svého výslechu podezřelý uvedl, že svého protiprávního jednání lituje a v rámci možností chce nahradit způsobenou škodu poškozeným. Následně bylo policejním orgánem vydáno usnesení dle ust. § 160 odst. 1 trestního řádu pro podezření ze spáchání trestného činu porušení práv k ochranné známce a jiným označením dle ust. § 268 odst. 1) trestního

zákoníku, které si Michal B. převzal krátkou cestou. Poté, co byl Michal B. obviněn z výše uvedeného trestného činu, byl proveden a sepsán výslech obviněného, ve kterém obviněný opětovně svou trestnou činnost plně doznal, dále uvedl, že nebude v trestné činnosti pokračovat, a proto byl po provedení všech policejních úkonů po dohodě se státním zástupcem propuštěn. Vyšetřování obviněného bylo od této doby vedeno na svobodě.

4.2.7. Odborné vyjádření zajištěných věcí

V průběhu vyšetřování byl dle ust. § 105 odst. 1. trestního řádu k objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení přibrán znalec z oboru informatika, odvětví výpočetní technika. Znalec provedl odborné zkoumání zajištěného mobilního telefonu a osobního počítače obviněného. Z výsledků znaleckého zkoumání zajištěného obsahu osobního počítače obviněného byla zjištěna a potvrzena IP adresa 36. **.***.***. Dále byly nalezeny dokumenty a šablony pro vytvoření kopie platebních dokladů prodejen s originálním zbožím.

4.2.8. Seznámení s výsledky vyšetřování, návrh na podání obžaloby

Policejní komisař dle ust. § 166 trestního řádu předložil obviněnému Michalu B. k prostudování kompletní spisový materiál. Následně po skončení vyšetřování byl spisový materiál dle ust. § 166 odst. 3 trestního řádu předložen státnímu zástupci s návrhem na podání obžaloby se seznamem navrhovaných důkazů.

4.3. Zhodnocení případů

V prvním případě se koordinací několika složek bezpečnostních sborů v ČR i mimo ČR podařilo vyšetřovatelům zadokumentovat a důkazně zdařile zaprotokolovat velmi nebezpečnou trestnou činnost, která byla páchána ve skryté části internetového prostředí. Vyšetřovatelé si na případu vyzkoušeli nové i osvědčené metody objasňování závažné trestné činnosti, která je skryta v anonymním světě darknetu. Následující případ z pohledu objasňování a

vyšetřování trestné činnosti působí jako jednoduchý, avšak ani v takovém případě nelze podcenit vyšetřování, včetně zajištění důkazních prostředků, a není možné se pouze spokojit s dílčím úspěchem v podobě přiznání obviněného. Z praktického hlediska může být policejnímu orgánu předložena výše uvedených příkladů návodem, případně metodickou pomůckou, k řešení tak závažné hospodářské trestné činnosti, jako je vyšetřování trestných činů proti průmyslovým právům.

5. Závěr

Práva průmyslového vlastnictví jsou velmi komplexním oborem, jehož význam narůstá s tím, jak jsou v moderní společnosti stále více zdůrazňovány a vyzdvihovány ekonomické aspekty fungování společnosti. V současnosti existující soudní prostředky ochrany průmyslového vlastnictví představují poměrně ucelený souhrn nástrojů ochrany průmyslových práv. Soudní řád správní umožňuje významně ovlivňovat činnost Úřadu průmyslového vlastnictví a kvalitu řízení před Úřadem. Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví sjednocuje problematiku vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, příslušné nároky a v neposlední řadě by měl mít zásadní vliv na kvalitu práce a sjednocení rozhodovací praxe soudů tím, že pro řízení v prvním stupni zavádí ve věcech průmyslového vlastnictví příslušnost Městského soudu v Praze.

Hlavním cílem této práce bylo podání uceleného pohledu na problematiku průmyslových práv v českém právním prostředí pohledem de lege lata. Zprvu jsou pro potřebu této práce a zorientování se v použité terminologii jednak vysvětleny základní pojmy v oblasti průmyslových práv a jednak rozebrána jednotlivá trestněprávní ustanovení, což je důležité při posuzování skutkové podstaty trestných činů proti průmyslovým právům. Samostatná kapitola byla věnována metodice vyšetřování trestných činů proti průmyslovým právům, ve které byly detailněji rozpracovány některé důkazní prostředky, jejichž využití bylo následně znázorněno v kazuistice na reálných případech z policejní praxe. Zhodnocením uvedeného lze uvést, že cíle této práce byly úspěšně splněny.

Na závěr bych ráda konstatovala a zjednodušeně uvedla, že práva plynoucí z průmyslového vlastnictví by neměla žádnou skutečnou hodnotu, kdyby nebyla vymahatelná. Průmyslové vlastnictví je beze sporu velice významným statkem, který se stává častým terčem útoků ze strany plagiátorů, kdy v mnoha případech představuje velmi závažnou trestnou činnost, proti které je nutné průmyslové vlastnictví chránit.

Pokud existuje dobře fungující mechanismus vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, kterým se výrazně napomáhá ke snižování počtu případů porušení, tím se zajišťuje, že majitelé práv a společnost jako celek, mají užitek z průmyslového vlastnictví.

Seznam použité literatury

Monografie

- BOHÁČEK, Martin a Ladislav JAKL. *Právo duševního vlastnictví*. Praha: VŠE PRAHA. Oeconomica, 2002. ISBN 80-245-0463-4,
- BRUNOVÁ, Markéta. *Dokazování trestné činnosti s využitím kriminalistických stop a identifikace*. Praha: VŠ finanční a správní, 2019. ISBN 978-80-7408-196-5,
- HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník*. Praha: C.H.Beck. 2009. ISBN 978-80-7400-259,
- JAKL, Ladislav. *Právní ochrana průmyslového a jiného duševního vlastnictví: repetitorium*. 2., přeprac. vyd. Praha: Metropolitní univerzita Praha, 2008. ISBN 978-80-86855-53-2,
- JAKL, Ladislav. *Právní ochrana vynálezů a užitných vzorů: vypracování jejich popisů a nároků na ochranu*. Praha: Metropolitní univerzita Praha, 2010. ISBN 978-80-86855-56-1,
- JAKL, Ladislav. *Úvod do systému právní ochrany průmyslového vlastnictví*. Praha: Vysoká škola veřejné správy a mezinárodních vztahů, 2006. ISBN 80-86855-10-4,
- JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Leges, 2009. ISBN 978-80-87576-29-8,
- JEŽEK, Jiří. *Právo průmyslového vlastnictví: právní předpisy a mezinárodní smlouvy s výkladem a judikaturou* : podle stavu k 1.1.1996. Praha: Linde, 1996. ISBN 80-85647-88-5,
- JUREČKA, Jan. *Oceňování ochranné známky jako součásti nehmotného majetku*. 2006. ISBN 978-80-245-1077-4,
- KELBLOVÁ, H. *Zeměpisná označení výrobků a jejich právní ochrana*. 2016. ISBN 978-80-7552-166-8,
- KONRÁD, Zdeněk. *Kriminalistické problémy: vyšetřování trestných činů proti*

duševnímu vlastnictví. Praha: Policejní akademie České republiky, 2004. ISBN 80-7251-153-X,

- KUPKA, Pavel. *Právní prostředky ochrany průmyslového vlastnictví. Právní rádce*. 2003. ISSN 1210-4817, č. 5,

- MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-878-9,

- NOVOTNÝ, František. *Trestní zákoník 2010: stav k 1.4.2010: komentář, judikatura, důvodová správa*. Praha: Eurounion, 2010. ISBN 978-80-7317-084-4,

- POPELKOVÁ, Věra. *Nehmotné statky*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze. 2019. ISBN 978-80-7251-502-8,

- POSPÍŠIL, Milan. *Specifika ochrany duševních práv v České republice a ve světě*. Praha: Metropolitní univerzita. 2018. ISBN 978-80-87956-79-3,

- SCHELLE, Karel a kol. *Základy občanského práva*. 3. vydání. Ostrava: KEY Publishing. 2011. ISBN 978-80-7418-116-0,

- SLOVÁKOVÁ, Zuzana. *Průmyslové vlastnictví*. Praha: LexisNexis CZ 2006. ISBN 80-86920-08-9,

- STRAUS, Jiří. *Kriminalistická metodika*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-124-3,

- STRAUS, Jiří. *Úvod do kriminalistiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004. ISBN 80-86473-82-1,

- SUCHÝ, Václav. *Nehmotné statky a průmyslová práva: jejich ochrana, oceňování a komerční využití*. Praha: Technologické centrum Akademie věd ČR, 2010. ISBN 978-80-7419-037-7,

- ŠÁMAL, Pavel, GŘIVNA, Tomáš, HERCZEG, Jiří, KRATOCHVÍL, Vladimír, PÚRY, František, RIZMAN, Stanislav, ŠÁMALOVÁ, Milada, VÁLKOVÁ, Helena, VANDUCHOVÁ, Marie. *Trestní zákoník (EVK)*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, ISBN 978-80-7400-428-5.

Právní normy

- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 7. 2008, sp. zn. 5 Tdo 876/2008,
- Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 20. 9. 2005, sp. zn. 10 To 314/2005,
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 8. 9. 2010, sp. zn. 5 Tdo 834/2010,
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28.11. 2008, sp. zn. 7 A 72/2000,
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 1. 2012, sp. zn. 1 As 125/2011-163,
- Usnesení č. 2/1993 Sb., *Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky v posledním znění,*
- Zákon č. 2/1969 Sb., *o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky v posledním znění,*
- Zákon č. 14/1993 Sb., *o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví v posledním znění,*
- Zákon č. 38/1994 Sb., *zákon o zahraničním obchodu s vojenským materiálem v posledním znění,*
- Zákon č. 40/2009 Sb., *trestní zákoník v posledním znění,*
- Zákon č. 140/1961 Sb., *trestní zákon ve znění k 31.12.2010,*
- Zákon č. 141/1961 Sb., *o trestním řízení soudním (trestní řád) v posledním znění,*
- Zákon č. 151/2000 Sb., *o telekomunikacích a o změně dalších zákonů v posledním znění,*
- Zákon č. 207/2000 Sb., *o ochraně průmyslových vzorů a o změně zákona č. 527/1990 Sb. O vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích*
- Zákon č. 221/2006 Sb., *o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a ochraně obchodního tajemství v posledním znění,*
- Zákon č. 286/2018 Sb., *o ochranných známkách v posledním znění,*

- Zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých v posledním znění, dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o ochranných známkách) v posledním znění,
- Zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele v posledním znění,
- Zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon, příloha 3 v posledním znění,
- Zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech v posledním znění,
- Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích v posledním znění,
- Zákon č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků v posledním znění.

Internetové zdroje

- WIKIPEDIE: Světová organizace duševního vlastnictví. [online]. [cit. 20.6.2023]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Sv%C4%9Btov%C3%A1_organizace_du%C5%A1evn%C3%ADho_vlastnictv%C3%AD,
- Zákony pro lidi Úmluva o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví. [online]. [cit. 20.6.2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1975-69>,
- Úřad průmyslového vlastnictví [online]. Rešeršní databáze: Průmyslové vzory: Průmyslový vzor č. 000754098-0001. [online]. [cit. 25.6.2023]. Dostupné z: [RESDB \(upv.cz\)](https://resdb.upv.cz)
- Chráněné označení původu. Chráněné označení původu eAGRI Potravin: Zapsaná označení CHOP. [online]. [cit. 25.6.2023]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/potravin/znacky-kvality-potravin/chrane-oznaceni-puvodu/>,

- *Metodické centrum konzervace*. [online]. [cit. 25.6.2023]. Dostupné z: [Český granát – historie, identifikace a zpracování v kontextu muzejních sbírek | MCC \(technicalmuseum.cz\)](https://www.technicalmuseum.cz/),
- *Stránky pro sběratele nábojů*. [online]. [cit. 12.7.2023]. Obrázek Dostupný z: <https://naboje.org/galerien>,
- *Úřad průmyslového vlastnictví: Právní předpisy: Národní: Zákony* [online]. [cit. 20.6.2023]. Dostupné z: <https://www.upv.cz/cs/pravnipredpisy/narodni/vyhlasky.html>,
- *Úřad průmyslového vlastnictví: Průmyslová práva: Topografie polovodičových výrobků* [online]. [cit. 25.6.2023]. Dostupné z: <https://www.upv.cz/cs/prumyslovaprava/topografie-polovodicovych-vyrobku.html>,
- *Úřad průmyslového vlastnictví: Rešeršní databáze: Ochranné známky* [online]. [cit. 25.6.2023]. Dostupné z: <https://isdv.upv.cz/webapp!/resdb.oza.frm>,
- *Úřad průmyslového vlastnictví: Rešeršní databáze: Průmyslové vzory* [online]. [cit. 25.6.2023]. Dostupné z: <https://isdv.upv.cz/webapp!/resdb.vza.frm>,
- *Úřad průmyslového vlastnictví: ÚPV: Základní informace* [online]. [cit. 25.6.2023]. Dostupné z: <https://upv.cz/cs/upv/zakladni-informace.html>.